JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a cestovního ruchu



Studijní program**:** M608 Ekonomika a management
Studijní obor: Obchodní podnikání – sp. Cestovní ruch

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Produkt cestovního ruchu v turistickém informačním centru Benešov

Vedoucí práce:
RNDr. Blažena Gehinová

Autorka:
Andrea Jůzová

Tábor 2007

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma „Produkt cestovního ruchu v turistickém informačním centru Benešov“ jsem vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v přiloženém seznamu literatury.

.....

V Táboře dne 20. dubna 2007 podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala RNDr. Blaženě Gehinové za odbornou pomoc a důležité rady a připomínky při zpracování mé bakalářské práce. Zároveň děkuji zaměstnancům turistického informačního centra v Benešově, kteří mi ochotně poskytovali cenné informace, zejména Ing. Haně Zdvihalové.

OBSAH

1 Úvod....5
2 Literární přehled....7
3 Cíl práce a použitá metodika....10
3.1 Cíl práce....10
3.2 Metodika práce....11
4 Charakteristika regionu....13
4.1 Obyvatelstvo a sídla....13
4.2 Přírodní podmínky....14
4.3 Dopravní dostupnost regionu....15
5 Kulturně společenské atraktivity na Benešovsku....16
5.1 Hrady a zámky....16
5.2 Zříceniny, tvrze....24
5.3 Sakrální památky....27
5.4 Muzea....31
6 Sportovní a rekreační aktivity regionu Benešovsko....32
6.1 Přírodní atraktivity....33
6.2 Turistické trasy....36
6.3 Cyklotrasy....37
7 Možnosti ubytování a stravování....38
7.1 Ubytovací služby....39
7.2 Stravovací služby....40
8 Charakteristika turistického informačního centra v Benešově....42
8.1 Nabízené služby....43
8.2 Poptávka po produktech....44
9 Dotazníkové šetření....46
9.1 Vyhodnocení dotazníků....48
9.2 Výsledky dotazníkového šetření....62
10 Návrh nového produktu na základě analýzy nabídky a poptávky....64
11 Závěr....71
12 Summary....73
13 Použitá literatura....74
14 Přílohy....76

1 ÚVOD

Cestovní ruch je velmi silnou ekonomickou aktivitou nejen z pohledu jednotlivých států, ale i z pohledu celosvětového. Hraje významnou roli v rozvoji většiny zemí a regionů.

Rozvoj cestovního ruchu v poslední době klade velký důraz na rozvoj regionů, důležitou disciplínou v tomto směru je destinační marketing a management. Zároveň je cestovní ruch ovlivňován dalšími faktory, jako je například politické, ekonomické, sociální, ekologické a technicko-technologické prostředí.

Pro rozvoj jednotlivých regionů v oblasti cestovního ruchu je nutné poznat jejich potenciál v oblasti využitelných zdrojů, přírodních podmínek, materiálně technické základny pro pobyt, turistické atraktivity a zvolit vhodné nástroje pro zvýšení návštěvnosti, případně její udržení. Neméně důležitou součástí je poznání potencionálních návštěvníků a s tím související nabídka vhodných produktů cestovního ruchu.

Region Benešovsko, zvolený pro zpracování této práce, je turisticky poměrně oblíbený. Svou roli v návštěvnosti hraje bezesporu blízkost hlavního města a dobrá dopravní dostupnost, mnoho historických objektů a jiných zajímavostí. Dalším důvodem obliby je zachovalá příroda na území regionu, využitelná pro provozování různých druhů turistiky. Členitý terén, rozsáhlé lesní plochy, řeky, potoky a nevelké rybníky nabízejí mnoho příležitostí pro rekreační a sportovní aktivity. Pro region je taktéž charakteristická hustá, dobře značená síť turistických tras.

Okres Benešov se rozkládá v jižní části dnešní samosprávní jednotky Středočeského kraje na rozhraní jižních a středních Čech. Svou rozlohou zaujímá druhé místo v kraji. Jeho sousedy jsou na severu okresy Praha – východ, Kolín a Kutná Hora, na východě okres Havlíčkův Brod, na jihu Pelhřimov, Tábor a Písek, na západě Příbram a Praha – západ. Největšími městy regionu jsou Benešov, Vlašim a Votice, následují Týnec nad Sázavou, Sedlec – Prčice, Bystřice a Sázava. Do okresu Benešov spadá 115 obcí (stav k 1. 1. 2005)

Zvolené území lze popsat i pomocí přírodních hranic. Za západní hranici lze považovat řeku Vltavu, která je před soutokem se Sázavou přehrazena Slapskou a Štěchovickou přehradou. Severní a severozápadní hranici tvoří právě řeka Sázava se svým přítokem Želivkou. Západní cíp Benešovska je hraniční oblastí dvou poměrně rozsáhlých

horopisných celků, a to Středočeské pahorkatiny, na které se nachází téměř celé území okresu, a Českomoravské vrchoviny.

Na jižním okraji území najdeme chráněnou krajinnou oblast s památnou horou Blaník (638 m. n. m.). Západněji jižní hranici tvoří masiv tzv. České Sibiře a Čertova Břemena, kde se nalézá i nejvyšší bod regionu Javorová skála (723 m. n. m.).

Z hlediska cestovního ruchu má pro region bezpochyby význam poloha v poměrně těsném zázemí hlavního města Prahy, které na sebe váže až 40 % zahraničních návštěvníků. Ti často podnikají výlety do okolí Prahy, nebo využívají možnosti levnějšího ubytování v sousedních městech.

Region se vyznačuje dobrou dopravní dostupností, zastoupena je jak silniční, tak železniční doprava. V oblasti dopravy silniční je nejdůležitější dopravní tepnou silnice I. třídy E55, jakožto dálniční přivaděč pro dálnici D1 a spojka mezi Prahou, Benešovem, Táborem a Českými Budějovicemi. Vysoký počet cestujících využívá železniční dopravu na trati 221 mezi Prahou a Benešovem, která dnes již na úseku trati Praha – hlavní nádraží - Čerčany funguje také jako Pražská integrovaná doprava. Trať spojuje Prahu, Benešov, Tábor a České Budějovice. Další železniční tratě vedou mezi Benešovem a Vlašimí (respektive Trhovým Štěpánovem) a mezi Čerčany a Světlou nad Sázavou. Toto dopravní propojení zlepšuje dostupnost regionu i pro návštěvníky, kteří nemají možnost využít vlastní osobní automobil. Často využívanou službou v oblasti železniční dopravy je přeprava jízdních kol a jejich následné využití na cyklotrasách v cílové oblasti.

2 LITERÁRNÍ PŘEHLED

Jako informační zdroje byla využita primární a sekundární data. Primární data jsou údaje shromážděné přímo pro konkrétní projekt, sekundární data již byla shromážděna dříve pro jiný účel. Informace byly získávány z odborných publikací, knih a brožur o regionu, z materiálů poskytnutých turistickým informačním centrem v Benešově, dále z webových stránek a z výsledků dotazníkového šetření.

Pro popis a charakteristiku regionu byly využity knižní publikace, zejména knihy Benešovsko, Podblanicko od J. Petráně a kolektivu a Region Benešov – města a obce od Jitky Anderlové. Další důležité údaje byly čerpány z internetových stránek města Benešova a Obecně prospěšné společnosti Posázaví. Demografické údaje byly získány z webových stránek Českého statistického úřadu.

Důležitým zdrojem pro zpracování práce byly odborné publikace, ze kterých byly čerpány zejména odborné termíny a definice týkající se této problematiky.

Pásková, M. a Zelenka, J. (2002) ve Výkladovém slovníku cestovního ruchu charakterizují cestovní ruch jako komplexní společenský jev, souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu, souhrn procesů budování a provozování zařízení se službami pro účastníky cestovního ruchu včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně správních aktivit (politika CR, propagace CR, regulace CR, mezinárodní spolupráce apod.) a reakce místní komunity a ekosystémů na uvedené aktivity.

Oproti tomu Čech, J. (1998) používá definici cestovního ruchu podle WTO, tedy že cestovní ruch je „činnost lidí, spočívající v cestování a pobytu v místech mimo místo jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho uceleného roku za účelem využití volného času, obchodu a za jinými účely“.

Existuje několik definic cestovního ruchu, které se ale od sebe podstatně neliší. Ze všech vyplývá, že podmínkou cestovního ruchu je dočasný pobyt osob mimo místo jejich trvalého bydliště, za účelem zotavení, rekreace, odpočinku, zábavy apod., ne však za účelem výdělečné činnosti.

Podle Heskové, M. (2006) se pro vymezení cestovního ruchu často používají i jiné pojmy, například zotavení, rekreace, turistika, případně další, které však nejsou

synonymem pro pojem cestovní ruch. Synonymem pro tento pojem je stále více používaný termín turismus, který se používá ve světových jazycích v téměř identických formách.

S pojmem cestovní ruch úzce souvisí pojem produkt cestovního ruchu. Čech, J. (1998) tento pojem vysvětluje jako souhrn konkrétních materiálních (např. zbožových) a nemateriálních (služby) hodnot určených pro uspokojení účastníků cestovního ruchu.

V cestovním ruchu jako subjekty kromě podniků cestovního ruchu vystupují také destinace. Ty mohou být chápány různým způsobem, např. jako světadíly, státy, regiony, obce apod. Destinace cestovního ruchu podle definice WTO představuje místo s atraktivitami a s nimi spojenými službami a zařízeními, které účastník cestovního ruchu vybírá pro svou návštěvu a které poskytovatelé služeb přinášejí na trh.

Cestovní ruch v České republice je ovlivněn také administrativním členěním státu na kraje. Ty však nekorespondují s turistickými oblastmi. V minulých letech se v České republice začalo rozvíjet destinační řízení cestovního ruchu. Destinační management a marketing představuje soubor činností na vybraných úrovních řízení a koordinace, strategické plánování, různé formy spolupráce na úrovni mikroregionů a regionů, využívání podpůrných fondů. Cestovní ruch se v mnoha regionech může stát podstatným prvkem rozvoje. (Hesková, M. 2006) Úkolem pro organizaci cestovního ruchu v destinaci je spolupráce se státní správou, místní správou, obyvateli destinace, zájem podnikatelských subjektů nabízet destinaci, spolupráce kulturních sdružení a podnikatelských subjektů. Cílem je koordinace všech těchto skupin, zvýšení návštěvnosti destinace a přilákání návštěvníků.

Pro rozvoj cestovního ruchu v destinacích je mimo jiné důležitá primární nabídka (tzn. přírodní a společenské atraktivity), všeobecná infrastruktura regionu, balíčky produktů a nabídka rozmanitých aktivit v destinaci. Destinace mohou být podle svého charakteru například městské, příměstské, horské, exotické, lázeňské, přírodní apod.

Pásková, M. a Zelenka, J. (2002) vymezují region jako územní celek, který se vyznačuje společnou úrovní výskytu určitých znaků nebo společnými procesy. Označení region je používáno pro různé územní celky, region se může shodovat s vymezením destinace, lze ho vymezit i z administrativního či statistického pohledu. Jedním z typů regionů jsou regiony turistické, které se vyznačují určitými společnými rysy, jako například určitý druh cestovního ruchu, typy atraktivit apod.

Turistické atraktivity tito autoři popisují jako zajímavou součást přírody či přírodní

podmínky, sportovní, kulturní nebo společenský objekt. Tyto atraktivity dále dělí na přírodní a společenské, hmotné a nehmotné, atraktivity mezinárodního, národního a místního významu, na atraktivity s potenciálem nižších řádů (využitelné bez dalších investic) a vyšších řádů (pro své využití vyžadují další investice do propagace, infrastruktury). Některé atraktivity vytvořené lidmi vznikly jako součást infrastruktury cestovního ruchu.

V oblasti cestovního ruchu se často vyskytují pojmy návštěvník a turista. Podle WTO je návštěvníkem jakákoliv osoba, která cestuje do jiného místa než je místo jejího obvyklého pobytu na dobu nepřevyšující 12 po sobě jdoucích měsíců, přičemž účel návštěvy je jiný než výkon činnosti odměňované z navštíveného místa. Turistou rozumíme osobu, která cestuje do jiného místa než je místo jejího obvyklého pobytu, s alespoň jedním přenocováním v daném místě (Pásková, M., Zelenka, J. 2002).

Pro potřeby této práce bylo nutno nastudovat některé pojmy z marketingového výzkumu, k čemuž byla využita zejména publikace Marketing od Boučkové, J. a kol. (2003). Autorka marketing chápe jako sběr, analýzu a zobecnění informací o trhu produktů (výrobků, služeb, idejí) sloužících k marketingovému rozhodování.

Pro získání informací o návštěvnících, jejich preferencích a spokojenosti s nabídkou služeb turistického informačního centra i služeb regionu byla využita metoda osobního dotazování. Podle Boučkové, J. (2003) je dotazování jednou z nejdéle a pravděpodobně stále nejvíce používaných metod výzkumu trhu. Dotazování se provádí různými technikami, mezi základní patří dotazování ústní, písemné, telefonické, on-line a kombinované. Pro dotazování u návštěvníků Benešovska byla využita metoda osobního dotazování s otázkami otevřenými a uzavřenými. Autorka Boučková, J. (2003) otevřené otázky charakterizuje jako ty, které nenabízejí žádnou variantu odpovědi, dotazovaný volně odpovídá, přičemž tyto otázky často mohou klást velké nároky na paměť dotazovaného, na jeho verbální schopnosti, obtížněji se zpracovávají, zejména pokud návštěvníci uvádějí velký počet různých odpovědí. Oproti tomu uzavřené otázky nabízejí varianty odpovědí, z nichž si dotazovaný vybere.

Informace získané dotazníkovým šetřením posloužily jako primární data pro zpracování bakalářské práce.

3 CÍL PRÁCE A POUŽITÁ METODIKA

3.1 Cíl práce

Hlavním cílem této práce je analyzovat přírodní a společenské turistické cíle na Benešovsku, poté provést výzkum nabídky a poptávky produktů turistického informačního centra v Benešově a následně vytvořit nový produkt podle aktuální poptávky.

Novým produktem bude turistická trasa, která umožní návštěvu některých méně známých památek a zajímavostí, jako jsou drobné sakrální stavby (kapličky, kostelíky) nebo například historické stavby (tvrze, statky apod.). Tyto památky mají často bohatou historii, ale jsou opomíjeny, protože o nich lidé často ani nevědí, nebo jim připadají nevýznamné.

Trasa bude koncipována jako jednodenní výlet, s možností absolvování buď pěšky nebo na kole, s návratem do výchozího místa. Povede většinou po již vyznačených turistických cestách nebo cyklotrasách.

Nejprve bylo nutno vymezit region, na který je tato práce zaměřena a charakterizovat jej například z hlediska polohy, obyvatelstva, dopravní dostupnosti, přírodních podmínek. Dále je třeba zmapovat kulturní a přírodní památky, které mají v regionu značný význam pro cestovní ruch.

Důležitou součástí práce je dotazníkové šetření. Výsledky průzkumu mají podat informace o segmentu návštěvníků Benešovska, o délce jejich pobytu a spokojenosti s vybaveností regionu a nabídkou služeb turistického informačního centra v Benešově.

Vzhledem k tomu, že Benešovsko se nachází v zázemí hlavního města Prahy, předpokládá se, že návštěvníci budou přicházet hlavně odtud a ze Středočeského kraje. Většina z nich zřejmě nebude v regionu ubytována, přijede sem osobním automobilem v rámci jednodenního výletu s rodinou a vrátí se zpět domů. Důvodem jejich návštěvy bude nejspíše návštěva kulturní nebo přírodní atraktivity, část turistů spojí tuto návštěvu s pěší turistikou nebo cyklistikou. Protože ale mnoho návštěvníků region nezná a stojí o poznání jeho atraktivit, využijí tito návštěvníci služeb turistického informačního centra.

3.2 Metodika práce

První kapitola je věnována úvodu, vysvětlení vztahu cestovního ruchu a oblasti Benešovska a stručné charakteristice regionu.

Druhá kapitola popisuje literaturu a informační zdroje využité pro zpracování této práce. Zároveň jsou zde zmíněny některé důležité pojmy související s cestovním ruchem a regionem.

Třetí kapitola je rozdělena na dvě části, přičemž první část konkretizuje cíle práce, druhá popisuje metodiku zpracování.

Podrobnější charakteristikou regionu se zabývá čtvrtá kapitola, která je opět rozdělena do několika částí. Nejprve je region obecně charakterizován, následně v jednotlivých kapitolách hodnocen z hlediska počtu obcí, obyvatel, míry nezaměstnanosti, významu jednotlivých sídel apod., geografických ukazatelů (reliéf, hydrologie) a dopravní dostupnosti.

Pátá kapitola je zaměřena na analýzu primárního potenciálu regionu, tzn. kulturních a přírodních atraktivit s významem pro cestovní ruch zvolené oblasti. V jednotlivých částech jsou zmíněny nejznámější hrady a zámky, zříceniny, tvrze, sakrální památky, přírodní atraktivity a muzea.

Sportovní a rekreační aktivity, pro které jsou v regionu vytvořeny vhodné podmínky, jsou popsány v kapitole šesté. Zvláštní pozornost je věnována síti turistických tras pro pěší, jejich tradici a významu značení, a dále trasám pro cykloturistiku. Zároveň jsou v kapitole uvedeny možnosti návštěvy atraktivit napojených na tyto trasy.

Sedmá kapitola se věnuje sekundárnímu potenciálu regionu, tzn. ubytovacím a stravovacím službám. Analyzuje možnosti a kapacitu pro ubytování v centru oblasti – Benešově, ale rovněž v ostatních městech a venkovských sídlech. Zmiňuje také vhodná stravovací zařízení, zejména v okolí frekventovaných turistických tras a cyklotras.

Osmá kapitola se zaměřuje na turistické informační centrum v Benešově, analyzuje nabídku jeho produktů jak pro návštěvníky, tak i pro stálé obyvatele města. Současně poskytuje informace o poptávce ze strany těchto zájemců. Charakterizuje i doprovodné služby turistického informačního centra, podává informace o jeho zřizovateli, otevírací době i předpokládaných změnách v provozu do budoucnosti. Pro výzkum v turistickém informačním centru byl sestaven dotazník.

Devátá kapitola interpretuje data získaná terénním šetřením, které bylo hlavním bodem této práce. Dochází k vyhodnocení dotazníků, zjištění informací o návštěvnících regionu, jejich preferencích a spokojenosti s vybaveností regionu a se službami nabízenými turistickým informačním centrem. Data byla interpretována pomocí matematického průměru a v procentním vyjádření.

Na základě analýzy nabídky a poptávky turistického informačního centra je v desáté kapitole navržen nový produkt, trasa vhodná k absolvování na kole jako jednodenní výlet, s možností návštěvy sakrálních památek, případně zříceniny v Mrači a ve Zbořeném Kostelci. Jsou popsány významné atraktivity nacházející se na trase, způsob příjezdu k atraktivitám, dále například možnosti stravování.

V jedenácté závěrečné části jsou shrnuty všechny závěry, ke kterým se během studování této oblasti a jeho dotazníkového šetření dospělo.

4 CHARAKTERISTIKA REGIONU

Zvolený region se rozkládá v jižní části Středočeského kraje. Okres Benešov se svou rozlohou 1 523 km^2 zaujímá druhé místo v kraji a 13,8 % z jeho rozlohy.

Pro cestovní ruch je důležitá poloha v blízkosti hlavního města, které na sebe váže velký počet zahraničních návštěvníků, jedná se přibližně o 40 % z celkového počtu osob, které Českou republiku navštíví. Tito návštěvníci využívají možnost výletů do okolí Prahy, případně ubytování se stejně kvalitními službami jako v hlavním městě, ale výrazně levnější.

4.1 Obyvatelstvo a sídla

Do okresu Benešov k 1. 1. 2005 patřilo 115 obcí, z toho 7 měst: Benešov, Vlašim, Votice, Týnec nad Sázavou, Sedlec – Prčice, Bystřice a Sázava.

V těchto obcích žilo k 1. 1. 2005 celkem 93 301 obyvatel, z toho 47 341 žen a 45 960 mužů. Průměrný věk obyvatel je 40 let. Počet obyvatel je poměrně stabilizovaný, převažuje obyvatelstvo v produktivním věku. V porovnání s celorepublikovým stavem je na Benešovsku větší podíl mladých lidí a nižší podíl důchodců.

Míra nezaměstnanosti v okrese Benešov se pohybuje okolo 4 % (3,7 % v říjnu 2006). V regionu je však relativně nízká nabídka nových pracovních příležitostí, proto lidé z velké části dojíždí za prací do Prahy. [**21**]

Nejvýznamnějším městem v regionu je Benešov. Jeho historie sahá do 11. století, v polovině 13. století byl založen minoritský klášter, v následujícím století bylo přikročeno k velkolepé stavbě gotického klášterního kostela, který se však do dnešních časů nedochoval. Klášter byl vypálen během husitských válek a nikdy již nebyl obnoven. Na počátku 18. století (v roce 1703) za vlády Přehořovských z Kvasejovic dochází k významnému kulturnímu počinu, založení piaristického gymnázia s kolejí a kostelem svaté Anny na hlavním Benešovském náměstí. Nejvýznamnější změnu v životě regionu představuje rok 1887, kdy se majitelem Konopiště stal následník trůnu, arcivévoda František Ferdinand Rakouský d´Este. Rozvoj konopišťského velkostatku a s ním související hospodářská prosperita města byla přetržena sarajevským atentátem a následující první světovou válkou.

Současný Benešov představuje administrativní, výrobní, obchodní, zdravotnické, školské a kulturní centrum okresu, který se vyznačuje relativně zdravým a turisticky atraktivním prostředím. [**1**]

Značný význam pro region má město Vlašim, které je sídlem základních a středních škol, mnoha výrobních podniků (Sellier a Bellot, LTD apod.), zdravotnických zařízení. Počtem obyvatel se řadí na druhé místo v okrese.

4.2 Přírodní podmínky

Povrch oblasti tvoří Středočeská pahorkatina a Českomoravská vrchovina. Benešovská pahorkatina zaujímá přibližně jednu třetinu regionu, konkrétně jeho severozápadní část. Reliéf je zde sice poměrně členitý, nadmořská výška v této oblasti se pohybuje od 200 m n.m. na soutoku Vltavy a Sázavy po výšku přibližně 550 m n.m., které zde dosahují některé vrchy (Neštětická hora 536 m n.m., Čerčanský chlum 530 m n.m.). Tato oblast regionu dosahuje díky nižším nadmořským výškám relativně vyšších průměrných ročních teplot a je tedy výhodnější pro zemědělství než ostatní oblasti okresu.

V okolí města Vlašim rozlišujeme další horopisný celek, který zaujímá podstatnou část spíše na východě regionu, a sice Vlašimskou pahorkatinu. Zde krajina dosahuje nadmořských výšek mezi 300 m n.m. v údolích řek a 638 m.n.m. na vrchu Velký Blaník. Nejvýše položenou, a tedy i nejchladnější oblastí Benešovska, jsou celky Votické, resp. Jistebnické vrchoviny na jihu oblasti s nadmořskou výškou mezi 400 a 723 m. n. m. (Javorová skála 723 m n.m. a Mezivrata 713 m n.m.). [**12**]

Co se týče vodopisu, můžeme kromě celostátně významných řek Vltavy a Sázavy zmínit ještě tři levostranné přítoky Sázavy, tedy Želivku s významnou zásobárnou pitné vody v podobě nádrže Švihov, Blanici, která protéká Vlašimí a u Českého Šternberka se vlévá do Sázavy, a Konopišťský potok, na kterém je vytvořena z regionálního hlediska poměrně významná soustava rybníků. Voda z celé oblasti se vlévá do Labe a patří k úmoří Severního moře.

Okolí řeky Vltavy je významnou rekreační oblastí zejména pro rodiny s dětmi, nejznámějšími a nejnavštěvovanějšími místy jsou Nová Živohošť, Měřín a Slapy, ovšem podmínky pro rekreaci jsou dobré podél celého toku. Specifické postavení mezi vodstvem regionu má řeka Sázava, ke které se váže dlouholetá tradice vodáctví. Na jejích březích

byla vybudována mnohá zařízení pro vodáky, jedná se zejména o kempy, tábořiště a možnosti občerstvení, často ale s rozdílnou kvalitou poskytovaných služeb a zázemí. Zároveň je okolí řeky a jejího přítoku, Konopišťského potoka, hojně využívány pro víkendové pobyty na chatách a chalupách.

4.3 Dopravní dostupnost regionu

Region Benešovsko má poměrně hustou dopravní infrastrukturu. Zastoupena je zejména silniční a železniční síť.

Nejdůležitější komunikací na Benešovsku je silnice první třídy E 55, která propojuje trasu Praha – Benešov – České Budějovice. Zároveň je dálničním přivaděčem pro dálnici D1 mezi Prahou a Brnem. Provoz v rámci regionu zajišťuje hustá síť silnic druhé a třetí třídy, případně místní komunikace.

V oblasti železniční dopravy má největší význam trať číslo 221 Praha – Benešov, která dále pokračuje ve směru České Budějovice. Osobní vlaky na této trati v úseku Praha – hlavní nádraží – Čerčany v současné době funguje jako Pražská integrovaná doprava.

V železniční dopravě jsou dále významné tratě mezi Benešovem a Vlašimí (respektive Trhovým Štěpánovem) a mezi Čerčany a Světlou nad Sázavou. Poslední jmenovaná trať je známá také pod označením Posázavský pacifik a v regionu je tradičně svázána s turistikou a přepravou osob do chatařských lokalit podél řeky Sázavy.

Díky dobré dopravní dostupnosti se stává region pro cestovní ruch atraktivnějším také pro návštěvníky ze vzdálenějších oblastí, velkým přínosem je rovněž možnost využití železniční dopravy pro přepravu jízdních kol.

5 KULTURNĚ SPOLEČENSKÉ ATRAKTIVITY NA BENEŠOVSKU

Benešovsko a Posázaví je poměrně bohaté jak na atraktivity společenské, tak i přírodní. Z atraktivit společenských se jedná zejména o velké množství sakrálních staveb - kostelů a kapliček, ale je nachází se zde i několik hradů a zámků. Přírodní zajímavosti jsou méně turisticky navštěvované, vyjma památné hory Blaník a zámeckých parků v Konopišti a Vlašimi.

5.1 Hrady a zámky

Historie hradů a zámků na Benešovsku je úzce spjata s historií celých Čech. Jsou atraktivní nejen svými dějinami, ale i architekturou a často velmi poutavým okolím. V celostátním měřítku je významný zámek Konopiště a hrad Český Šternberk, z pohledu spíše regionálního významu lze jmenovat Jemniště, Vlašim, Vrchotovy Janovice. V celém regionu se nachází i další menší zámečky, které ale nejsou z hlediska cestovního ruchu příliš důležité. Tyto stavby byly v historii většinou sídly nižší šlechty, dnes jsou využívány například jako domovy důchodců, dětské domovy, sídla institucí, muzeí nebo slouží jako soukromá obydlí, některé z nich jsou neudržované a chátrají. Jako příklady lze uvést Kácov, Komorní Hrádek, Líšno, Louňovice pod Blaníkem, Pirkštejn, Rataje nad Sázavou, Růžkovy Lhotice, Pyšely, Načeradec. V této práci budou podrobněji popsány pouze některé z nich.

Konopiště

Zámek Konopiště se nachází v těsné blízkosti města Benešova, směrem na západ. Lze se k němu dopravit autem, pro tuto možnost je vybudováno parkoviště v blízkosti zámku s velkou záchytnou kapacitou. V případě dopravy vlakem nebo autobusem je nutno vystoupit v Benešově, do Konopiště lze dojít pěšky přibližně za 30 minut. Část cesty povede Benešovem, část zámeckým parkem. K zámku rovněž vedou dobře značené turistické a cyklistické trasy ze širokého okolí.

Státní zámek Konopiště je možno označit za nejvýznamnější a nejnavštěvovanější

turistickou atraktivitu v regionu Benešovsko, byl vyhlášen národní kulturní památkou. Návštěvníky láká jak samotná architektura zámku a jeho prohlídka po třech okruzích, tak možnost strávení volného času v zámecké zahradě a přírodně krajinářském parku.

Historie

Historie zámku Konopiště sahá do 13. století, kdy požár v roce 1294 zachvátil město Benešov, klášter i tvrz Benešoviců. Proto dal pražský biskup Tobiáš z Benešova podnět k výstavbě tehdejšího hradu.. Konopišťský hrad se svou architektonickou koncepcí zásadně lišil od jiných českých hradů, a to jak způsobem výstavby, tak i využitím nových způsobů obrany.

Na Konopišti se vystřídal značný počet majitelů, z nejvýznamnějších rodů to byli Šternberkové, Valdštejnové a Vrtbové. V majetku rodiny Vrtbů Konopiště prochází rozsáhlými stavebními úpravami, definitivně ztrácí svou obrannou funkci a stává se pohodlnou panskou rezidencí

Nejvýraznějšími změnami Konopiště prochází v době, kdy spadá do majetku Františka Ferdinanda I. Rakouského d´Este, kdy je přeměněno na klidné rodinné sídlo. Zámek získává podobu renesanční zámecké rezidence severoitalského typu na jižní straně, kdežto na ostatních třech stranách výraz středověké pevnosti. Zmodernizován byl výrazně i interiér (zavedení kanalizace, zřízení vodovodu, ústředního vytápění, elektrického osvětlení, výtah).

Po sarajevském atentátu panství přešlo na arcivévodovy dědice, v roce 1921 se zámek stává vlastnictvím Československé republiky a je zpřístupněn veřejnosti. Od konce II. světové války se ve správě Konopiště vystřídalo mnoho institucí,například Národní Galerie, Ministerstvo zemědělství atd. V současnosti Konopiště spravuje Národní památkový ústav - územně odborné pracoviště středních Čech v Praze. [**29**]

Nabídka a poptávka služeb

V současné době mají návštěvníci možnost absolvovat prohlídku zámku po třech různých okruzích, nabídka zahrnuje i soukromé prostory rodiny Františka Ferdinanda d´Este, jeho střelnici, galerii apod. Velice oblíbená je návštěva skleníků a Růžové zahrady.

Prohlídku zámku zabezpečují průvodci ve čtyřech jazycích, v červenci a srpnu v sedmi.

Existuje zde také široká nabídka doprovodných programů, jako například ukázky sokolnictví, projížďka motorovým vláčkem po rozsáhlém zámeckém parku, o sobotách a nedělích také minikoncerty během prohlídky nebo na nádvoří, taneční vystoupení a mnoho dalších. Oblíbenou atrakcí zvláště pro děti jsou dva medvědi ušatí v zámeckém hradním příkopu. Zámek nabízí ve spolupráci s Městským úřadem v Benešově možnost konání svateb v zámecké obřadní síni.

Zámek Konopiště je otevřen od dubna do října denně kromě pondělí, v listopadu o víkendech, ve všední dny potom pouze pro objednané skupiny. Informace o zámku samotném, službách, otevírací době, vstupném apod. návštěvníkům poskytují také webové stránky www.zamek-konopiste.cz. [**29**]

Zámecký park

Zámecký park patří k největším a nejcennějším parkům v České republice. Umožňuje návštěvníkům strávení volného času v těsné blízkosti zámku i ve vzdálenějším okolí. Park je volně přístupný, omezenou otevírací dobu má pouze Růžová zahrada, která je spolu se Zámeckým rybníkem nejatraktivnější částí parku.

Počátky parku lze datovat do první poloviny 18. století, kdy byl zámek Konopiště v majetku rodu Vrtbů. Dnešní velkolepý reprezentační park má výměru 225 hektarů.

Růžová zahrada byla založena na místě bývalé barokní zahrady. Současně byly budovány i skleníky pro vzácné teplomilné rostliny o rozloze 1200 m^2 a v roce 1913 připojeno alpinum s okrasným rybníčkem. Skleníky byly veřejnosti zpřístupněny teprve v roce 1967, avšak pouze do poloviny 70 let. Od roku 1995 se za přispění finančních prostředků Ministerstva kultury ČR z fondu záchrany architektonického dědictví skleníky rekonstruovaly. V současné době jsou opět veřejnosti přístupné. Na Konopiště dal František Ferdinand d´Este dovézt také některé sochařské práce, které pocházejí z dědictví po rodech Este a Obizzi z Itálie.

Pro návštěvníky je přínosná naučná stezka „Historie a příroda Konopišťského zámeckého parku", která poskytuje základní informace o vývoji parku a jeho současném stavu. Prohlídka parku je možná po dvou trasách, na kterých se nachází dvanáct informačních tabulí. Kratší trasa je zaměřena na bezprostřední okolí zámku navržené

v italském barokním stylu, měří cca 2 kilometry. Delší trasa prochází i odlehlejšími krajinářskými partiemi parku, vede mimo jiné i po obvodu Zámeckého rybníka. Trasa má délku přibližně 7 km.

Prostory parku jsou upraveny tak, aby byly přístupné pěšky, na kole a z velké části i tělesně postiženým občanům na invalidním vozíku, tudíž je park oblíbeným místem odpočinku pro všechny skupiny návštěvníků. Slouží také jako lokalita pro provozování mnoha druhů sportů, nejčastěji cyklistiku, běh, jízdu na kolečkových bruslích, část návštěvníků v létě využívá možnost koupání v Zámeckém rybníku, v zimě bruslení.

Jemniště

Zámek Jemniště se nachází jihovýchodně od Benešova, několik set metrů od silnice vedoucí na Vlašim, sjezd směrem na Postupice. Cesta je kvalitně značena turistickými značkami a směrovkami již z Benešova, což přispívá ke zvýšení povědomí turistů a zároveň tak i zvýšení návštěvnosti. K zámku se lze dopravit vlastním autem, parkoviště se nachází v těsné blízkosti, autobusem, vlakem, případně na kole nebo pěšky. V případě využití vlakových spojů je nutno vystoupit na zastávce Postupice, vzdálené přibližně dva kilometry od areálu zámku. Návštěvníky přitahuje zejména možnost prohlídek interiérů a zahrady.

Historie

Historie zámku Jemniště není zdaleka tak bohatá a významná jako u Konopiště, ale přesto se jedná o významnou památku regionu.

První zmínka o zámku Jemniště pochází z roku 1724, kdy ho nechal vybudovat hrabě František Adam z Trauttmansdorffu. Původním sídlem na Jemništi byla stará tvrz, která se dodnes zachovala v blízké vesnici. V roce 1754 však celý zámek vyhořel a byl přestavěn do dnešní podoby a nově vybaven. Byl změněn pouze průčelní štít, a to umístěním trauttmansdorffského erbu, a vzhled zámku doplnily sochy Lazara Widmana. Od té doby vzhled zámku nezaznamenal žádné úpravy, zůstal tak typickým šlechtickým sídlem vrcholného baroka. [**22**]

Nejedná se o sídlo pevnostního typu, ale o pohodlnou letní vilu. Přední průčelí je

obráceno k příjezdové cestě, dominuje mu štít s balkonem, zadní průčelí směřuje do zámeckého parku. Za F.A.Trauttmansdorffa se jednalo o park francouzský, na přelomu 18. a 19. století došlo k přetvoření parku na anglický, tudíž jedinou připomínkou elegantní francouzské úpravy zůstává nádvoří zámku.

V průběhu 19. století se v držení zámku vystřídalo několik majitelů, nejvýznamnějšími byla rodina Sternbergů.. Zámek byl po druhé světové válce několikrát zabrán tehdejším majitelům, nejprve jako válečná náhrada pro říšského občana, později byl obsazen sovětskými vojsky a zestátněn komunistickým režimem. Do rukou současných majitelů se vrátil v roce 1995.

Nabídka a poptávka služeb

Majitelé po navrácení zámku do soukromého vlastnictví výrazně rozšířili nabízené služby. Oblíbené zůstávají prohlídky interiérů, zámecká expozice sestává z 9 sálů a salonků a kaple sv. Josefa. Existuje zde možnost objednání exkurze pro skupiny i mimo běžnou provozní dobu.

Vzrůstá postupně zájem také o pronájem prostor zámku, z expozičních prostor lze pronajmout pouze taneční sál, z ostatních kaple sv. Josefa, rytířské sály, svatební sály, zámecká konírna, nádvoří, terasa za zámkem a Giardino Segreto (menší uzavřená zahrada za zámkem).

Vzhledem k tomu, že je velmi využívaná možnost konání svateb v zámecké kapli nebo v obřadní síní, lze zajistit konání svatební hostiny přímo v areálu a pronajmutí svatebního apartmánu.

Český Šternberk

Vesnice Český Šternberk se častým cílem výletníků díky jednomu z nejstarších hradů v České republice. Právě dlouhá historie hradu a bohaté sbírky umístěné v interiérech jsou pro většinu lidí důvodem k návštěvě. Zároveň čerpá ze své polohy na řece Sázavě, která je velmi využívaná vodáky. Vesnice je snadno dostupná díky železniční trati z Čerčan do Kácova. Tato trať je známá také pod názvem Posázavský pacifik. Vlaková zastávka se nachází přímo v obci. Český Šternberk je dobře dostupný i po silnici směrem

z Vlašimi, Kolína, Kutné Hory nebo z Benešova. Dopravu zajišťují také autobusové linky. Návštěvnosti bezesporu napomáhá i poloha Českého Šternberka v blízkosti dvou nejvýznamnějších měst regionu, Benešova a Vlašimi, a jeho malá vzdálenost od dálnice D1, přibližně 5 km od sjezdu do Šternova na 41. kilometru. Do Českého Šternberka se lze dostat také pěšky nebo na kole, a to po zelené turistické značce z Divišova, po červené z Kácova a po modré ze Sázavy.

Raně gotický hrad, ležící na skalním ostrohu nad řekou Sázavou, byl založen v roce 1235.

Na přelomu 15. a 16. století byl hrad přestavěn do stylu pozdní gotiky a zabezpečen okrouhlou věží na jižní straně a dále na ostrohu Vražda další předsunutou baštou a hlubokým příkopem. [**5**] Na konci 17. století se uskutečnily raně barokní úpravy interiérů.

V roce 1949 byl hrad zestátněn, bylo zde zřízeno muzeum a veřejnosti přístupná expozice. V roce 1992 byl neudržovaný hrad vrácen Zdeňkovi Sterbergovi, který zde trvale žije. Objekt je nadále přístupný veřejnosti, na objednání i celoročně. Hradní areál si uchoval raně gotické jádro – okrouhlou věž s břitem, starý palác a kapli, z 15. a 16. století jsou předsunutá hranolová věž, na jihu předsunutá válcová věž upravená na altán s terasou a kamenným mostem a barokní dolní palác. Barokní interiéry jsou vyzdobeny italským štukatérem Carlem Brentanem. Na nádvoří hradu v hlavní návštěvnické sezóně probíhají ukázky výcviku dravců a sokolnictví, dále je možnost navštívit hladomornu, která je znovu otevřena po rekonstrukci.

Hrad je otevřen návštěvníkům od dubna do října, a to v následujících časech: duben a říjen o pouze o víkendech a svátcích, od 9, 00 do 17,00 hodin, v květnu a září denně mimo pondělí od 9,00 do 17,00 hodin a červnu, červenci a srpnu denně mimo pondělí od 9,00 do 18,00 hodin. Stejná otevírací doba platí i pro hladomornu. Prohlídky hradu trvají přibližně padesát minut, zahraničním návštěvníkům se nabízí možnost využít služby překladatele nebo přímo prohlídky v cizím jazyce – ve službách hradu jsou zahrnuty prohlídky jak v českém, tak v anglickém, německém a francouzském jazyce, dále lze uplatnit slevy na vstupném pro děti, studenty a důchodce.

Vrchotovy Janovice

Z hlediska cestovního ruchu se jedná o méně významnou památku, přestože obec Vrchotovy Janovice má dostatek přírodních a historických zajímavostí a územím obce prochází několik značených turistických a cyklistických tras. Návštěvníci využívají zejména možnost návštěvy krajinářského zámeckého parku a prohlídku zámku samotného, který v současné době prochází rozsáhlou rekonstrukcí.

První zmínka o Vrchotových Janovicích, tehdy ještě pouze Janovicích, je z dvacátých let 13. století. Nejznámější majitelkou byla zřejmě baronka Sidonie Nádherná (1885 – 1950). Na Janovice za ní přijížděli například německý básník Rainer Maria Rilke, rakouský žurnalista a dramatik Karl Kraus nebo významný český malíř a grafik Max Švabinský.

Zámek ve Vrchotových Janovicích byl původně kamennou gotickou tvrzí, chráněnou vodním příkopem, po postupných stavebních úpravách získává podobu renesančního zámku. K poslední velké přestavbě došlo v polovině 19. století, kdy se zámek dostává do současné podoby, novogotické. V současné době na zámku opět probíhají rozsáhlé rekonstrukce a opravy.

Zámek je součástí Národního muzea, k vidění jsou stálé expozice: „Společnost v Čechách 19. století“, „Rilke, Kraus a Vrchotovy Janovice“, která popisuje rodinu posledních majitelů a především osobnost Sidonie Nádherné, expozice „České zvonařství“, která seznamuje návštěvníky s historií zvonařského řemesla v Čechách.

Vlašim

Vlašimský hrad byl založen na počátku 14. století na skalním ostrohu nad řekou Blanicí. Z původního gotického hradu se zachovaly do dnešní doby pozůstatky v architektuře severního zámeckého křídla s věží. V 15. a 16. století byl hrad postupně přestavován na reprezentativní šlechtické sídlo v renesančním stylu. Svou současnou klasicistní podobu zámek získal v 19. století.

Od roku 1945 je zámek ve vlastnictví města Vlašim. V současnosti zde sídlí Muzeum Podblanicka, v expozici se nacházejí původní zbraně, lovecké trofeje dřívějších majitelů, nářadí a oděvy užívané v minulosti a mnoho dalších zajímavých historických

exponátů, které jsou z velké části hlavním důvodem návštěvy zámku. Část areálu je využívána jako výukové pracoviště Středním odborným učilištěm ve Vlašimi. [**31**]

V zámku je pro návštěvníky přístupná výše zmíněná expozice muzea, část prostor může být pronajata při příležitosti konání výstav či koncertů. Často využívaná je možnost uzavření sňatku v zámecké obřadní síni.

Velmi zajímavou a pro mnoho návštěvníků poutavější atraktivitou zůstává rozsáhlý zámecký park v anglickém stylu. Park se rozkládá v okolí zámku, v údolí řeky Blanice, na ploše 75 hektarů. Na místě dnešního parku byla do 18. století obora s lovnou zvěří a zámecká zahrada. V poslední čtvrtině 18. století na jejich místě začali tehdejší majitelé panství Marie Josefa z Trautsonu a Karel Josef z Auerspergu budovat zámecký park v romantickém duchu. Postupně vznikl jedinečný přírodně krajinářský park doplněný množstvím romantických staveb a zákoutí.

Součástí vlašimského parku bylo mnoho staveb a kuriozit, které byly inspirovány antikou, gotikou, orientem, přírodou, nebo dalšími, v romantismu oblíbenými vlivy. Můžeme jmenovat například Maurskou besídku, jeskyni ukrývající mamutí kosti, Amorův chrám, Tureckou mešitu a další. Většina z nich se do současnosti nedochovala.

Dominantou zámeckého parku je Čínský pavilon, další dochovanou stavbou v parku je pseudogotický romantický Starý hrad, který byl vystavěn na skále nad údolím řeky. Zajímavostí vlašimského parku jsou mosty, kterých se v současnosti v parku nachází sedm. V době vzniku parku jich bylo celkem jedenáct – jeden kamenný, devět dřevěných a takzvaný Divoký most, tvořený neopracovaným kmenem stromu, jehož větve nahrazovaly zábradlí.

Během úprav parku v 19. století byly postaveny tři novogotické vstupní brány do prostor parku – vlašimská, umístěná u vstupu do zámku, domašínská, která po rekonstrukci v letech 2002 -2003 slouží jako restaurace a znosimská, v současnosti slouží jako místo pro občerstvení návštěvníků parku.

Vlašimský park je začleněn v evropské soustavě chráněných území díky svému mimořádnému přírodovědnému bohatství. Celé území je geomorfologicky velmi členité, proto se zde nachází květnaté vlhké louky, skály, stinné i výslunné lesy, v oblasti pod Starým hradem i pralesovitého charakteru. Ve zdejších lesích roste mnoho vzácných a chráněných druhů rostlin, například lilie zlatohlavá nebo oměj různobarvý. Po celém parku jsou rozptýleny staleté duby letní, které jsou útočištěm pro vzácný hmyz a ptactvo.

Park je vhodným a využívaným místem pro trávení volného času vlašimských obyvatel, ale i návštěvníků města, v současné době jeho spodní část při toku řeky Blanice slouží jako sportoviště. Lze využít zimní stadion s ledovou plochou, tenisové kurty, na louce v jejich těsné blízkosti se pořádají jezdecké závody a kynologické soutěže. Poslední dvě jmenované akce se konají každoročně prvního května, současně s Májovými slavnostmi. Tyto slavnosti přitahují vždy několik set návštěvníků, kteří využívají bohatý doprovodný program, sestávající obvykle z několika hudebních scén, divadel pod širým nebem, ukázek šermířských skupin a programů pro děti. Slavnosti si získaly svou stálou pozici v povědomí návštěvníků, jejich počet každoročně stoupá.

5.2 Zříceniny, tvrze

V celém regionu jsou zříceniny zastoupeny v poměrně velkém počtu. Některé jsou dosud poměrně zachovalé, z jiných zbývají pouhá torza. Nejznámějšími zříceninami jsou Zlenice, Zbořený Kostelec, minoritský klášter v Benešově, Říčany, Kožlí, Talmberk, Stará Dubá. Existují zde zachovalé tvrze, například Mrač, Domašín, Staré Mitrovice, Kouty.

Tyto památky mají spíše regionální význam, jsou však oblíbenou atraktivitou zejména u pěších turistů a cyklistů. Pro lokalitu nemají výrazný ekonomický význam, zájem širší veřejnosti přitahují zvláště při konání různých druhů akcí, nejčastěji jsou to historické slavnosti, divadelní a koncertní vystoupení. Mnoho těchto památek by přesto mohlo být navštěvováno a využíváno více, největším problémem je v současné době propagace a informovanost návštěvníků.

Zbořený Kostelec

Hrad, nazvaný Kostelec, dal pravděpodobně postavit Václav II. jako královský na konci 13. století, počátky jeho dějin však nejsou přesně historicky doloženy. Na hradě se střídal velký počet majitelů, na čas byl i v královském držení (krátce po smrti Karla IV.). Hrad zůstal pustý a neobydlený po dobytí v roce 1450 a byl nadále nazýván Zbořeným Kostelcem.

Pro záchranu hradu bylo v roce 1996 založeno občanské sdružení s názvem Řád rytířů bílého kříže, který hledá cesty, jak památku zachránit a oživit. Hlavním cílem je

staticky zabezpečit pozůstatky budov a zdí a vytvořit zde zázemí pro kulturní akce a celkově pro prezentaci hradu a jeho historie.

V průběhu roku se zde pravidelně konají kulturní akce, které jsou již dobře známé mezi návštěvníky, ti se sem opakovaně vrací a jejich počty stále rostou. Z nejznámějších akcí lze jmenovat Bitvu o brod pořádanou vždy první červencový víkend, s šermířskými souboji, středověkým tržištěm a dobovou kuchyní. Návštěvníci nepostrádají ani možnost si některá středověká řemesla sami vyzkoušet. Další návštěvnicky oblíbenou akcí je Máchův Kostelec – jedná se o poetické odpoledne konané každoročně 1. května. [**5**]

Zlenice

Hrad Zlenice, často nazývaný Hláska, stojí na soutoku Sázavy a Mnichovky. Vznikl v 1. polovině 14. století, a stal se tak zřejmě náhradou staršího hradu na protějším břehu potoka, který se dnes označuje jako Hrad u Čtyřkol. Přibližně okolo roku 1460, během poděbradských válek, byly Zlenice dobyty a následně poničeny. Okolnosti této události nejsou blíže známy. Hrad již nebyl obnoven.

Z hradu blokové dispozice, jehož jednotlivé objekty byly spojeny do jednoho celku, se dochovalo dosud vysoké zdivo velké věže (donjonu) s lomeným oknem, části obytných staveb, brány, hradeb se zaoblenými nárožími a příčné příkopy. [**5**]

V několika minulých letech vzniklo dobrovolné sdružení, které usiluje o záchranu zříceniny, v současné době probíhají práce na zajištění brány, zpevněno je zatím zdivo nad druhým příkopem u brány.

Turisticky oblíbenou zastávkou je Senohrabská plovárna, která se nachází přímo pod hradem. Jedná se o bývalé říční lázně s kabinkami, které nabízejí v létě možnost koupání, ale také občerstvení. Využít lze přívoz do obce Zlenice na protějším břehu – mimo sezónu jen o víkendu, v létě pak během celého týdne.

Mrač

Obec Mrač leží 5 kilometrů severně od Benešova, je velmi dobře dostupná, návštěvníci mohou využít kromě své vlastní dopravy také pravidelné autobusové nebo

vlakové spoje. Obec leží na trati Praha – Benešov.

V místní části Podmračí existují zbytky tří středověkých panských sídel, z nichž nejstarší je tvrziště, které stálo na okraji vyvýšeniny nad potokem. Tvrziště se dochovalo v podobě v podobě dvou pahorků, příkopu a valů, které je nejenom pro Mrač velmi významným dokladem dávné historie, způsobu života a úrovně osídlení této lokality. Proto je celý areál také zapsán jako registrovaná kulturní památka.

Na konci 14. století byla postavena nová tvrz, umístěná přibližně 100 metrů vedle původní. Během let tvrz prošla několika přestavbami, od pohodlné panské rezidence přes renesanční tvrz až k sýpce a bytům pro dělníky z nedalekého kamenolomu. Traduje se legenda, že odtud mělo vést hned několik tajných chodeb - ze zámku Konopiště jako únik šlechty při Třicetileté válce, na nedaleký kopec Čerčanský Chlum a k dnes již zřícenému, asi 5 km vzdálenému hradu u Poddubí.

Patrová budova je kamenná, obdélníkového půdorysu, s valbovou střechou, kamenná hradba vymezuje čtyřhranné nádvoří. Unikum této památky v tom, že je jedinou zachovalou památkou ve střední Evropě, která má plášťové opevnění, kde je pouze jedna palácová a zároveň hospodářská budova začleněna do systému opevnění. Po domluvě lze navštívit i dochované středověké sklepy, vytesané do žulového masivu.

Před rokem 1709 byl vybudován ve dvoře nad tvrzí nový zámek, který měl sloužit jako sídlo úředníků a náhrada za málo pohodlný hrad. Z barokního zámečku se dochovaly pouze vysoké obvodové zdi s okenními otvory.

Jedinou zachovanou budovou z výše jmenovaných staveb je tvrz. V současnosti je část areálu trvale obydlena, část vlastní společnost Mračtí, která tvrz spravuje. Společnost Mračtí investovala do obnovy tvrze značnou sumu, což se projevilo nejen na upraveném vzhledu, ale i na způsobu zatraktivnění této památky pro návštěvníky.

Jsou zde pořádány kulturní akce, například divadla, koncerty a historické slavnosti. Z těchto akcí je bezesporu nejpopulárnější Mračení. Jedná se o historické slavnosti, které jsou na tvrzi pořádány pravidelně, zpravidla ve druhé polovině srpna. Akce zahrnuje ukázky středověkých řemesel, šermířské souboje a historickou bitvu, které se účastní každý rok více než sto účinkujících. Mračení má v současné době již poměrně stabilní pozici mezi akcemi pořádanými v regionu, každoročně se zúčastní přibližně 1500 diváků. Akce je v rámci regionu poměrně silně propagována, například upoutávkami v rozhlasovém vysílání, příspěvky v regionálních novinách, plakáty v širokém okolí a

podobně, což se projevuje na stálém zvyšování návštěvnosti. V letech 2005 a 2006 se zde konal Hillbilly and Czech Music Festival.

Kožlí

Hrad byl postaven kolem r. 1300 v sevřeném údolí na ostrohu nad soutokem Tisemského a Janovického potoka

Do hradu se vstupovalo čtverhrannou branou. Prostor vnitřního hradu byl na všech stranách obklopen parkánem. Obdélníkové nádvoří bylo na delších stranách chráněno vysokými hradebními zdmi, na kratších stranách uzavřeno dvěma paláci. Podle této dispozice patří Kožlí k dvoupalácovým hradům, které se u nás začaly stavět koncem 1. poloviny 14. století. Mohutné zbytky hradebních zdí stály ještě na počátku 40. let 20. století, potom se však na několika místech zřítily, takže zůstala jen část nad Janovickým potokem.

5.3 Sakrální památky

V benešovském regionu se nachází několik desítek sakrálních staveb, v této kapitole budou popsány pouze památky s největším významem. Téměř v každé obci regionu byl v minulosti vybudován kostel nebo kaplička, častá jsou takzvaná Boží muka, obvykle stavěná u cest a na rozcestích.

Benešov

V Benešově se nacházejí tři významné sakrální památky, jmenovitě kostel svaté Anny, kostel svatého Mikuláše a pozůstatek minoritského kláštera.

Kostel svaté Anny je jednou z nejzajímavějších staveb ve městě, stojí ve spodní části Masarykova náměstí a patří k dominantám města. Konají se zde mše a koncerty, které přitahují širokou veřejnost. Kostel pochází z 18. století, vybudován byl v roce 1708 podle projektu Giovanniho Battisty Alliprandiho a následně v roce 1710 vysvěcen. Stavba byla dokončena zároveň s budovou piaristické koleje, která se nachází v těsné blízkosti.

V chodbě kostela je nainstalována expozice působení piaristického řádu. Hlavní oltář v tomto chrámu v roce 1703 vytvořil plzeňský mistr L. Widmann.

Jako další významnou sakrální památku v Benešově lze zmínit kostel svatého Mikuláše. Jedná se o raně gotickou stavbu ze 13. století. Ve své historii byl dvakrát přestavěn, a to v letech 1420 a 1648, v obou případech po požáru. V interiéru se dochovala cenná barokní výzdoba - sochy M. B. Brauna a nástěnné malby I. Raaba. V těsné blízkosti kostela je zvonice s gotickým zvonem od mistra Rudgera z roku 1322. Tento zvon je jedním z nejstarších v Čechách. [**2**]

Z minoritského kláštera se do dnešní doby dochovalo pouze torzo. Klášter s monumentálním chrámem byl vystavěn ve 14. století, v roce 1420 za husitských válek byl vypálen, ale ne zcela zničen. Nadále sloužil jako místo pro konání zemských sněmů, v roce 1451 a 1473. Klášterní prostory byly ničeny povětrnostními vlivy, v roce 1648 byl klášter opětovně vypálen Švédy, kteří zkázu stavby dokončili. Klášter již nebyl nikdy obnoven. Dnes lze vidět na místě bývalého kláštera pouze dva zachovalé oblouky, které se staly symbolem města.

Poříčí nad Sázavou

V Poříčí nad Sázavou lze navštívit dva románské kostely, z nichž zejména kostel svatého Petra a Pavla patří k nejvýznamnějším románským stavbám v Čechách vůbec. Pro mnoho návštěvníků je důvodem návštěvy obce Poříčí, zejména díky své historické hodnotě. Dodnes se vedou spory o datu jeho založení, dřívější verze uvádí 11. století, dnes se odborníci přiklánějí spíše k verzi, že byl postaven kolem roku 1100. Kostel je jednolodní, obdélný, s apsidou a se západní hranolovou věží, prolomenou dvěma řadami podvojných okének. Portál na západní straně je barokního původu, původní portál je na severní straně, nyní zazděný. Uvnitř kostela se nachází tři oltáře a výzdoba – obrazy, sochy a nástěnné malby. Na věži kostela jsou dva zvony. Starší Petr z roku 1507 ulitý od mistra Bartoloměje na Novém Městě pražském. Druhý zvon je z roku 1599 od zvonaře Jana Sedláka z Kostelce nad Černými lesy. Zvon je v současnosti prasklý. Kolem kostela se rozkládá obezděný hřbitov, na který se dnes však již nepohřbívá.

Kostel svatého Havla byl postaven v románském slohu v první čtvrtině 13. století. Jeho prostorová skladba je dána redukcí bazilikálního typu. K bokům obdélné lodi

se pojily věže a na východě chór s apsidou. Kostel byl zničen a vypálen v roce 1620 polskými kozáky, obnoven v barokním slohu. Zchátralý kostel byl znovu obnoven v roce 1745 Františkem Václavem hrabětem z Vrtby. Dnes je kostel jednolodní obdélníkového tvaru s dosud zachovalou jižní věží a ukončenou půlkruhovou apsidou. Pod presbytářem se dosud nachází krypta stejného půdorysu. Tato krypta byla dříve nazývána kaplí svatého Václava a řadí se ke třem nejstarším památkám tohoto druhu v Čechách. Kostel obklopuje starý hřbitov, v současné době se uvažuje o jeho úpravě na park. [**13**]

Návštěvu těchto památek umožňuje dobrá dopravní dostupnost, lze využít autobusovou i železniční dopravu, stejně tak je možno dopravit se do obce vlastním autem nebo na kole. Železniční trať procházející Poříčím bývá označována také jako Posázavský pacifik. Obec je napojena na turistické trasy, z nichž nejznámější a nejdůležitější je červená trasa vedoucí z Poříčí do Konopiště. Trasa vede návštěvníky Měsíčním údolím, kde byla založena jedna z prvních trampských osad v republice.

Chvojen

Obec Chvojen se nachází v těsné blízkosti zámku Konopiště, jehož návštěva se často spojuje právě s návštěvou kostela na Chvojně, který je jedinou významnou památkou v obci. Jedná se o kostel sv. Filipa a Jakuba, založený přibližně kolem roku 1220. Do současné podoby byl kostel přestavěn až v roce 1872 a následně při novorománské přestavbě v roce 1904, tehdy byla také zvýšena dnešní dominanta, čtvercová věž. Kostel ve středověku zřejmě plnil i obrannou funkci, jak napovídají velmi silné zdi a střílna ve věži. Ve vnitřním vybavení se nenachází žádné příliš cenné liturgické vybavení, hodnotné gotické oltáře a sošky z původních sbírek arcivévody Františka Ferdinanda d´Este byly v druhé polovině 20. století rozkradeny. Nejzajímavější jsou malby na zdech. Návštěvníkům se také nabízí možnost vystoupání na věž, odkud je velmi dobrý výhled do okolí. Kostel je po většinu času uzavřený a nemá žádnou otevírací dobu pro turisty a jiné návštěvníky. Dovnitř je možno se podívat při mších nebo kulturních akcích, informace o jejich konání jsou vyvěšovány na dveře kostela.

Hradiště

Kostel svatého Klimenta na Hradišti patří do obce Lštění, přibližně dva kilometry severně od Čerčan. Do obce lze dojet vlakem, autem nebo na kole, ke kostelu je nutno vyjít pěšky. Druhou možností je využít cestu od obce Přestavlky, která je vhodná pro cyklisty i pěší turistiku. V tomto případě se jedná o středně náročnou trasu, přibližně dvoukilometrový úsek cesty z Čerčan vede do poměrně prudkého kopce. Návštěvníci tohoto poutního místa oceňují zejména krásný výhled do posázavské krajiny a architekturu kostela svatého Klimenta, který je považován za jeden z nejmalebnějších v lokalitě.

Na ostrohu nad řekou stávalo od 9. století slovanské hradiště, od 11. století zde bylo sídlo přemyslovské hradní správy. Dodnes zůstal z pozdějšího hradu pouze kostel zasvěcený svatému Klimentovi. Kostel je snad původně románský, zmiňovaný ve 14. století. Dnešní barokní podoba pochází z roku 1730. Postaral se o ni majitel panství Konopiště Jan Josef hrabě z Vrtby. Stavba je jednolodní, obdélná se segmentovou apsidou. Na západní straně stojí hranolová věž s cibulovou bání a vstupním portálem. [**13**] Po úderu kulového blesku v dubnu 1970 musela být opravena věž i střecha.

Hrádek u Vlašimi

Hrádek u Vlašimi je jedním z nejvýznamnějších a nejnavštěvovanějších poutních míst v Čechách. Měsícem hlavních poutí je červenec, průvody se ovšem pořádají i mimo termíny hlavních poutí. Celkem se počet průvodů v červnu a červenci pohybuje kolem sedmdesáti a místo navštíví několik tisíc osob.

Dnešním vlastníkem je řád kněží Mariánů, kteří v nedávné době koupili a zrekonstruovali i rozpadávající se školu v těsné blízkosti fary a chrámu. Pro dospělé jsou organizovány tématicky zaměřeny víkendová setkání a týdenní a několikadenní duchovní cvičení. Témata setkání a duchovních cvičení jsou vždy domlouvána se zájemci. Každý rok ve dnech 28. prosinec až 1. leden se na Hrádku koná setkání mládeže.

Původ a počátek Hrádku nelze z dostupných zdrojů přesně určit. Nejstarší písemná památka pochází z roku 1356. Původní tvrz byla zřejmě z jižní a severní strany chráněna příkrou skalní stěnou, z východu a ze západu příkopy, přes které vedly do tvrze padací mosty. Stopy po obou příkopech jsou dosud patrné.

5.4 Muzea

Návštěvníci regionu mají možnost shlédnout expozice několika muzeí a galerií v regionu. Je nutno zmínit především Muzeum Podblanicka se sídlem ve vlašimském zámku, kde jsou umístěny exponáty dokumentující život na Podblanicku v minulosti. Zde jsou pořádány i krátkodobé výstavy obrazů.

Dalšími atraktivními místy jsou Muzeum umění a designu v Benešově, Muzeum motocyklů v Netvořicích a Konopišti a zejména Vojenské technické muzeum v Lešanech. Zde se nachází bohatá sbírka 350 historických tanků, kanónů, motocyklů, obrněných, nákladních a osobních vojenských vozidel pocházejících z období od roku 1890 až do současnosti. Sbírka je umístěna v osmi halách, pod šesti přístřešky a na volném prostranství. Rozsahem a složením svých sbírek, v nichž je zastoupen nejeden světový unikát, se toto muzeum řadí mezi nejvýznamnější evropské instituce svého druhu. Velmi příjemné pro návštěvníky je bezesporu rozmístění exponátů a způsob prohlídky – vzorem jsou britská muzea. Návštěvník se mezi exponáty pohybuje většinou volně, některé haly jsou tematicky zařízeny, navozují například atmosféru vybombardovaného města za druhé světové války.

V obci Křečovice poblíž Neveklova lze navštívit památník významného českého skladatele Josefa Suka. Expozice je umístěna v domě, kde žil a tvořil. Vystaveny jsou zde také dokumenty, které jsou spojeny s uměleckou činností Českého kvarteta.

6 SPORTOVNÍ A REKREAČNÍ AKTIVITY REGIONU BENEŠOVSKO

Benešovsko disponuje poměrně hustou a kvalitní sítí turistických stezek a cyklotras, které jsou silně využívány jak obyvateli regionu, tak návštěvníky z okolí, zejména z Prahy. Atraktivitu pro provozování sportů zvyšuje zachovalá příroda, současně s několika sportovními areály.

Přestože cyklistika a pěší turistika patří k nejoblíbenějším sportovním aktivitám v regionu, dochází ke stálému zlepšování propagace dalších sportů, zároveň s tím se rovněž zvyšuje úroveň podmínek a prostor pro jejich provozování. V Benešově je ve velké míře využíván nově vybudovaný tenisový areál s kurty částečně venkovními a částečně krytými mobilní halou. Podmínky pro jejich provoz zlepšuje i jejich vhodně zvolená poloha, přibližně 200 metrů od sjezdu ze silnice I/3 a v těsné blízkosti hotelu Benica. Tento hotel nabízí jednu z největších ubytovacích kapacit v regionu, poskytuje prostory pro konání kongresů a mítinků, jejichž účastníci právě tenis často považují za vhodnou relaxační aktivitu.

Dalšími sportovními areály v Benešově jsou fotbalové hřiště sousedící se zmíněnými tenisovými kurty, plavecké areály, zejména celoročně veřejnosti přístupný krytý plavecký bazén, v letním období lze využít bazény na Sladovce a v Dukelské ulici. V zimních měsících jsou veřejnosti vyhrazeny hodiny na zimním stadionu.

Stále větší oblibu si získává golfový areál Golf Resort Konopiště v Tvoršovicích, ležících přibližně 10 kilometrů od Benešova. Areál disponuje dvěma osmnáctijamkovými mistrovskými hřišti, Radecký course a d´Este course (PAR 72) a jedno hřiště určené zájemcům z řad začátečníků a veřejnosti, Public course s devíti jamkami (PAR 30). Dále resort nabízí ubytovací a konferenční prostory, možnosti stravování, nákup a půjčení golfového vybavení a mnoho dalších služeb na velmi vysoké úrovni. Tato úroveň se ovšem odráží v ceně, proto je toto středisko využíváno zejména movitější klientelou a podniky k pořádání mítinků a firemních akcí.

Velký nárůst zájmu v několika posledních letech zaznamenaly také turistické jízdárny, na Benešovsku lze využít například nabídku jezdecké farmy Heroutice, která se specializuje na výcvik dětí, výcvik ale mohou absolvovat všechny věkové kategorie zájemců. Své místo v povědomí veřejnosti mají dále farma Český dvůr v Nové vsi,

hřebčíny Favory a Pecínov. Všechna tato místa nabízí nejen možnost jízdy na koni, ale také ubytovací kapacity, stravování a další využití volného času, například zapůjčení jízdních kol a výlety do okolí, bowlingové dráhy a bazén na Pecínově, vyjížďky v kočárech nebo na saních tažených koňmi a mnoho dalších činností, které oceňují zejména rodiny s dětmi. Pobyty v těchto střediscích využívají nejenom návštěvníci z Prahy a městských sídel, ale i venkovští obyvatelé, kteří nemají možnost se setkat se zvířaty v běžném životě.

6.1 Přírodní atraktivity

Benešovsko má i přes hustou dopravní síť v regionu a rozšiřující se zástavbu v obcích a městech stále dobré podmínky pro trávení volného času v přírodě. Část lokality zaplňují rozsáhlé lesy, většinou smíšené. Ty vybízejí k aktivnímu odpočinku, návštěvníkům lze nabídnout procházky a delší túry po značených turistických trasách, které mohou být spojeny například se sběrem hub a lesních plodů. Ke zmíněným procházkám lze využít také zámecké parky, zejména v Konopišti, ve Vlašimi a ve Vrchotových Janovicích, které jsou napojeny na turistické značení. To je v regionu velmi kvalitní a umožňuje zájemcům o pěší turistiku návštěvu mnoha atraktivních míst.

V případě příznivého počasí lze v létě využít možnosti koupání v některém z přírodních koupališť, kterých je v regionu značný počet. Jedná se zejména o rybníky a zatopené lomy, řeky a potoky. Návštěvníci ovšem musí vzít v úvahu fakt, že koupání v těchto vodách je na vlastní nebezpečí. Jinou možností je koupání v uměle vybudovaných bazénech, zejména v Benešově a ve Vlašimi. Městská sportovní zařízení v Benešově nabízí služby krytého plaveckého bazénu a venkovních koupadel na Sladovce a v Dukelské ulici

V regionu lze nalézt také místa chráněná, například ptačí rezervaci Podhrázský rybník či Chráněnou krajinnou oblast Blaník.

Blaník

Hora Blaník (638 m. n. m.) je pravděpodobně spolu s Konopištěm nejznámějším symbolem Benešovska. Váže se k ní pověst o vojsku svatého Václava, které v hoře čeká na chvíli, kdy vyjede na pomoc českému národu. Vztah Čechů k této památné hoře potvrzuje i fakt, že jeden ze základních kamenů Národního divadla pochází právě odtud.

Chráněná krajinná oblast je, co se týká rozlohy, nejmenší CHKO v České republice, zabírá pouhých 40,31 km^2. Území se rozkládá na středním toku Blanice na jih od Vlašimi mezi obcemi Libouň, Velíš, Vracovice a Načeradec v bližším okolí Velkého Blaníku v nadmořské výšce 360-638 m ve východní části okresu Benešov Středočeského kraje.

Správa CHKO má sídlo v Louňovicích pod Blaníkem a je regionálním pracovištěm Správy ochrany přírody. Při své činnosti se řídí zejména zákonem číslo 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Správa CHKO udržuje také společně s ČSOP naučnou stezku „Velký Blaník“, která vede k nejnavštěvovanějšímu místu – rozhledně na Velkém Blaníku.

CHKO Blaník vznikla výnosem Ministerstva kultury ČSR (MK ČSR) č. 17332/81 ze dne 29. 12. 1981. Důvodem pro vyhlášení chráněné krajinné oblasti byla zejména snaha zachovat harmonickou a vyváženou krajinu s dominantou kraje, horou Blaník, která je zajímavá i z hlediska geologického.

Na území CHKO Blaník můžeme najít tři přírodní rezervace (Velký Blaník, Malý Blaník a Podlesí), dvě přírodní památky (Rybník Louňov, Částrovické rybníky) a jednu přechodně chráněnou plochu (Křížovský lom). V zájmu zachování přírody je významný Program péče o krajinu a Natura 2000, což je soustava lokalit chránících nejvíce ohrožené druhy živočichů, rostlin a přírodních stanovišť na území Evropské unie. Na území CHKO Blaník patří do této soustavy dvě lokality – řeka Blanice a přírodní rezervace Podlesí. Program péče o krajinu je dotační titul Ministerstva životního prostředí. Z tohoto programu jsou poskytovány prostředky například na kosení podmáčených luk, obnovu zaniklých tůní, budování naučných stezek a výsadbu alejí listnatých stromů. CHKO Blaník tyto prostředky využívá na sečení luk, vysazování alejí, ošetřování památných stromů, instalaci informačních tabulí, budování naučných stezek a pro další činnosti. [**20**]

Chráněná krajinná oblast Blaník se vyznačuje rozsáhlými lesními celky, krajinu dotváří pole, louky a několik menších rybníků a samozřejmě citlivě začleněná zástavba obcí s množstvím historických památek. Málo zemědělsky a průmyslově narušené prostředí tvoří vhodné podmínky pro provozování cyklistiky a pěší turistiky.

Podhrázský rybník

Podhrázský rybník se nachází u Bystřice, se svou plochou 59,37 hektarů je největším rybníkem v okrese a největší z vodních ploch zásobovaných Bystrým (Konopišťským) potokem. Je významnou ornitologickou lokalitou, hnízdištěm několika desítek druhů vzácných ptáků a je také vyhledávanou zastávkou ptáků tažných. Díky tomu byl vyhlášen národní přírodní rezervací.

Hnízdí zde pravidelně potápka roháč, jejíž početnost jako hnízdiče v posledních letech prudce poklesla. Kromě ní zde hnízdí pravidelně ještě osm zvláště chráněných druhů ptáků, např. potápka malá, potápka černokrká, polák velký, čírka obecná, pochop moták, a řada dalších, vyhláškou nechráněných druhů. Hlavní význam má však rezervace v době jarního a podzimního tahu. Pravidelně využívá tuto tahovou zastávku okolo 30 druhů ptáků, např. polák malý, hohol severní a dalších téměř 40 druhů je zde zjišťováno nepravidelně, vzácně nebo jako zatoulanci.

V současné době je hlavním problémem sladění ochranářské funkce s rybochovným hospodářstvím. V minulosti byla rezervace ohrožena chovem kaprů a kachen, splašky z Votic, redukcí břehových porostů a nepovolenými hony na pernatou zvěř. Většina těchto negativních faktorů je nyní vyřešena, ale hrozí nekontrolovatelné rekreační aktivity (loďky, windsurfing). Je vhodné sledovat výskyt jednotlivých druhů ptáků vzhledem ke změnám zlepšujícím v rezervaci stav prostředí. [**14**]

Sázava

Řeka Sázava je jednou z nejoblíbenějších turistických atraktivit v regionu. V letním období je využívána zejména pro vodáctví, střední a dolní tok je vhodný i pro začátečníky. Vodákům se po celé délce toku nabízí mnoho možností ubytování, zejména kempy a tábořiště. Jednotlivá zařízení se ovšem liší svou vybaveností, kvalitou a poskytovanými službami. Většina kempů nabízí i stravovací služby.

Řeka pramení v rybníku Velké Dářko, délka jejího toku činí 218 kilometrů, z toho 208 kilometrů je splavných. Na řece se nachází dvoje peřeje, Stvořidla a Pikovice, které jsou považovány za nejkrásnější úseky toku, ale zároveň nejnebezpečnější.

Řeka Sázava je také oblíbenou rekreační lokalitou, podél toku se nachází mnoho

chatových osad, které jsou využívány zejména pro víkendové pobyty. Chataři oceňují zejména možnost pobytu v zachovalé přírodě, klidné prostředí a možnost odpočinku.

6.2 Turistické trasy

Značení pěších turistických tras v České republice je v rámci celé Evropy nejlepším a nejdelším. Garantem jednotného značení je Klub českých turistů, organizace s dlouholetou tradicí. Celostátní organizace je rozčleněna do menších celků podle územního působení, na krajské a místní. Benešovská místní organizace je začleněna do středočeské organizace.

Požadavky na turistické značení jsou upraveny normou 1 8025:1989 Turistické značenie. Pro značení pěších tras se v České republice využívá jednotný systém pásového značení, tzn. vodorovné pruhy o rozměrech 100 x 100 mm, vyznačené na dobře viditelných místech, nejčastěji na pevných bodech (stromech, sloupech, kamenech apod.), zpravidla ve výši očí dospělého člověka a tak, aby bylo značení viditelné z obou směrů chůze (trasy jsou značeny obousměrně). Pro toto značení se používají čtyři barvy - červená, zelená, modrá a žlutá, doplněné bílým pásem nad barevným pruhem i pod ním. Každá z těchto barev určuje význam konkrétní turistické trasy:

- červená – hlavní turistická trasa, dálková trasa, vrcholová (hřebenová) trasa
- modrá – turistická trasa s oblastním významem
- zelená – turistická trasa s místním významem
- žlutá – spojovací trasa, zkratka, odbočka

Pro odbočení se základní tvar značky doplňuje šipkou, k významným místům v blízkosti hlavní značené trasy se vyznačují odbočky významovým tvarovým značením stejné barvy, jakou je značena hlavní trasa.

Na Benešovsku má pěší turistika dlouhou tradici a dobré podmínky, zejména co se týká zachovalé přírody a dostupnosti turistických atraktivit. S tím plně koresponduje poměrně hustá a kvalitní síť značení. [**příloha 6**]

Nejoblíbenějším místem pro návštěvu bezesporu zůstává zámek Konopiště, ke kterému lze dojít po červeném značení ze širokého okolí Benešova. Mezi

nejpopulárnější trasy patří trasa vedoucí malebným údolím Konopišťského potoka, tzv. Měsíčním údolím. Výchozí bod je v Poříčí nad Sázavou, trasa vede z velké části lesem a končí na Konopišti (odtud lze opět pokračovat po jiném úseku značených cest). Cesta trvá zhruba dvě hodiny, vzhledem k nenáročnosti a rovinatému terénu je vhodná i pro rodiny s dětmi. Trasu lze absolvovat i na kole, ovšem cyklista musí počítat s dvěma náročnějšími úseky, kde je nutno kolo převést nebo přenést přes kameny a kořeny stromů.

K pěšímu výletu lze využít několika dalších tras, na kterých se nachází významné atraktivity regionu, například zámek Jemniště, město Benešov, Poříčí nad Sázavou, Týnec nad Sázavou, Podhrázský rybník apod. Benešovskem prochází několik tras dálkových a devět spíše regionálního významu.

6.3 Cyklotrasy

V regionu existuje hustá síť přibližně třiceti cyklistických tras různé délky a náročnosti, vhodných nejen pro aktivní sportovce, ale také pro rodiny s dětmi a seniory.

Benešovskem prochází mezinárodní cyklistická trasa č. 11 Praha – Vídeň (Greenways), z dalších významných tras je to trasa č. 1 Praha – Brno a zejména trasa č. 19 Davle – Zruč nad Sázavou – Lísek, známá jako Posázavská, s délkou 208 km a převážně rovinatým terénem. Náročnějším úsekem je část trasy mezi Čerčany a Chocerady, kde je nutno absolvovat největší převýšení. Tato cyklotrasa vede většinou podél břehů řeky Sázavy, její povrch je převážně zpevněný. Pro cyklisty je tato trasa atraktivní zejména díky klidné posázavské krajině s mnoha loukami a lesy.

Síť cyklotras návštěvníkům umožňuje návštěvu mnoha památek regionu, například zámky Konopiště se zámeckým parkem, Vlašim, Jemniště, Vrchotovy Janovice, hrad Český Šternberk, zříceniny Kožlí, Zlenice, Zbořený Kostelec, tvrz v Mrači a dále značný počet významných sakrálních památek – kostely v Benešově, v Poříčí nad Sázavou, Hradiště, křížovou cestu na Konopišti a mnoho dalších. Sakrální památku lze najít téměř v každé obci regionu, a to buď v podobě kostela, kapličky, božích muk nebo křížku.

Cyklisté oceňují zachovalou krajinu Benešovska a možnost využít pro své sportovní aktivity klidnější cesty v okolí města a na venkově. Mnohé z cyklotras vedou mezi poli nebo lesem, což je atraktivní zejména pro návštěvníky, kteří přijíždějí do regionu z Prahy a jejich prioritou je odpočinek od ruchu města.

7 MOŽNOSTI UBYTOVÁNÍ A STRAVOVÁNÍ

Ubytovací a stravovací služby tvoří sekundární potenciál lokality, jsou zdrojem příjmů v regionu, vytváří pracovní místa a zvyšují atraktivitu lokality pro návštěvníky. Materiálně technická základna cestovního ruchu je důležitým faktorem pro rozvoj cestovního ruchu v oblasti. S tím souvisí nutnost nejen udržovat, ale stále zlepšovat i ostatní faktory, zvyšovat péči o památky, dbát na kvalitu stravovacích a ubytovacích zařízení, zřídit kvalitní informační systémy pro návštěvníky apod.

Přestože hlavní cíle činnosti podniků v cestovním ruchu jsou identické s činností podniků jiných odvětví, totiž dosažení zisku, lze nalézt i určité rysy, typické právě pro oblast služeb poskytovaných v ubytovacích a stravovacích zařízeních. Nejdůležitějším specifikem v oblasti cestovního ruchu je sama podstata služeb, které jsou vázány na

- místo, kde se vyskytují předpoklady cestovního ruchu a spotřebitel jde za těmito atraktivitami,
- klimatické podmínky, rozložení volného času (prázdniny, svátky apod.) – cestovní ruch se vyznačuje vysokou mírou sezónnosti a nerovnoměrným rozložením v průběhu roku či týdne,
- časovost, neboť tvorba, prodej a spotřeba služeb cestovního ruchu je místně i časově spojena,
- pomíjivost, která je dána tím, že pokud služby nejsou spotřebovány v době, kdy jsou k dispozici, jejich výkon je ztracen,
- osobní charakter, neboť slouží k bezprostřednímu uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu,
- výsledky společné činnosti mnoha odvětví, které se podílejí na zabezpečení a fungování systému cestovního ruchu,
- vliv makroekonomických faktorů, jako je počasí, přírodní katastrofy, vnitřní i mezinárodní politická situace, válečné konflikty, terorismus, bezpečnost navštívených míst, kriminalita apod. [**7**]

7.1 Ubytovací služby

Posláním ubytovacích služeb je umožnit přenocování nebo přechodné ubytování účastníků cestovního ruchu mimo místo jejich trvalého bydliště, včetně uspokojení dalších potřeb, které s přenocováním nebo přechodným ubytováním souvisejí, tedy především služby stravovací. Jsou významným předpokladem vzniku a rozvoje zejména dlouhodobého cestovního ruchu. [**10**]

V České republice platí dva základní dokumenty, „Oficiální jednotná klasifikace ubytovacích zařízení České republiky“ a „Doporučení upravující základní ukazatele pro poskytování ubytovacích služeb v rámci ubytování v soukromí, v kempech a chatových osadách a v turistických ubytovnách“. Podle těchto dokumentů se rozdělují kategorie ubytovacích zařízení na hromadná ubytovací zařízení a na individuální ubytování. Podle údajů Českého statistického úřadu se v okrese Benešov ke 31. 12. 2006 nacházelo 66 hromadných ubytovacích zařízení, z toho 2 čtyřhvězdičkové hotely, 32 ostatních hotelů a penzionů, 4 kempy, 9 chatových osad a turistických ubytoven a 19 zařízení spadajících do kategorie ostatních hromadných ubytovacích zařízení jinde nespecifikovaných.

Nabídka ubytování v hotelech je nejrozšířenější ve městech. V Benešově lze využít následující hotely:

- Hotel Pošta*** 46 lůžek
- Hotel Atlas*** 62 lůžek
- Hotel Benica*** 67 lůžek
- Hotel Nová Myslivna** 60 lůžek
- Amber Hotel Konopiště*** 90 lůžek
- Hotel Harmony*** 24 lůžek

Další možnosti ubytování v regionu nabízí například Hotel Měřín v Jablonné nad Vltavou (192 lůžek), Hotel Vorlina ve Vlašimi (47 lůžek), Sporthotel Vlašim (90 lůžek), Hotel Pecínov (100 lůžek), dále s menší kapacitou lůžek jsou to hotely U Hlaváčků v Bystřici, Green Valley Park v Chotýšanech, Hotel Klokočkův mlýn v Načeradci, Parkhotel*** Český Šternberk, Kormorán ve Zlenicích u Čerčan, Hotel Nad řekou v Týnci nad Sázavou, Lauřím v Nespekách, Orea Hotel Laguna*** v Netvořicích, Hotel Javorník .

Značné ubytovací kapacity nabízejí penziony, lze jmenovat například Penzion U Bejkárny v Benešově, Penzion Bedrč, Penzion Český Dvůr v Nové Vsi, Penzion Žižka v Rabyni, Penzion Favory Benice, Penzion Pyšelka v Čerčanech, Penzion Majka v Jarkovicích atd. Ubytování v penzionech přitahuje turisty především možností strávení volného času v klidnějším prostředí, většinou spíše rodinného typu. Kladem je také skutečnost, že ubytování v penzionu je cenově dostupnější, ceny ubytování za noc v penzionu a v hotelu se liší o několik set Kč, v některých případech rozdíly přesahují 1000,- Kč.

Lze využít také možnost ubytování v kempech a tábořištích, v regionu je to například Kemp Konopiště, Lesní tábořiště Nebřich, Juniorcamp Nová Živohošť, tábořiště Kormorán Zlenice, vodácké tábořiště v Čerčanech atd. Tento způsob ubytování využívají především lidé mladší nebo střední věkové kategorie.

Další ubytovací kapacity nabízí například ubytovna Hubert v Benešově, ubytovna TJ Sokol Neveklov, ubytovna Kondrac, Vzdělávací a ubytovací centrum Hláska ve Zlenicích, Mlýn Brejlov v Týnci nad Sázavou, HBM Jizbice pod Blaníkem, Centrum Krakonoš Nová Živohošť.

7.2 Stravovací služby

Stravování je podstatnou částí služeb v cestovním ruchu, je nutné k uspokojení základních potřeb účastníků cestovního ruchu. Podle „Doporučení a statistické metodiky Evropské Unie“ se hostinské podniky dělí na restaurace (restaurace, samoobslužné restaurace, rychlé občerstvení a železniční jídelní vozy a jiná zařízení pro přepravu cestujících) a bary (bary, noční kluby, pivnice, vinárny, kavárny, espressa).

Téměř v každé obci regionu se nachází některý z druhů stravovacích zařízení, nejčastěji se jedná o hostince. Ve městech existuje poměrně široká nabídka, stravovací služby nabízejí všechny výše jmenované hotely a řada samostatných subjektů, v Benešově lze využít téměř dvou desítek restaurací a občerstvení (Bedrock, Radniční sklípek, U Zlaté hvězdy atd.) podobně je tomu v dalších městech regionu, Vlašimi, Voticích, Týnci nad Sázavou, ovšem zde je rozsah nabídky omezenější, vzhledem k velikosti sídel.

Z dalších stravovacích zařízení, která jsou návštěvníky regionu často využívána, lze jmenovat například restauraci Na Homolce v Poříčí nad Sázavou, vinárnu Alexandra

v Čerčanech, Pizzerii v Olbramovicích, restauraci U Matoušků v Kondraci. Návštěvnost těchto restaurací zvyšuje zejména jejich dobrá pověst a příhodná lokalizace.

Obecně lze říci, že stravovací služby v regionu jsou na dobré úrovni, odpovídají běžnému standardu.

8 CHARAKTERISTIKA TURISTICKÉHO INFORMAČNÍHO CENTRA V BENEŠOVĚ

Úkolem turistických informačních center všeobecně je podporovat cestovní ruch, zejména na regionální úrovní. Jejich hlavní činností je zpravidla poskytování informací týkajících se dané oblasti, prodej informačních materiálů, průvodců, map, upomínkových předmětů, doplňkovou službou je směnárenská činnost, rezervační systémy, prodej vstupenek na kulturní a sportovní akce, prodej jízdenek, případně letenek atd.

Pro efektivní fungování turistických informačních středisek je nutná dobrá informační základna a s tím související softwarová podpora, financování, dostatečná jazyková vybavenost a úroveň znalostí personálu zejména při využívání výpočetní techniky a v technice zpracování dat. [**18**]

V regionu se nachází několik informačních center, největší význam mají informační centra v Benešově, Jemništi, Louňovicích pod Blaníkem, Českém Šternberku, Týnci nad Sázavou, Čerčanech a Voticích.

Zřizovatelem turistického informačního centra je Městský úřad Benešov. Turistické informační centrum je součástí městské knihovny, která sídlí ve stejné budově v centru města.

Toto informační centrum má právo používat oficiální značení informačních center České centrály cestovního ruchu ČR - Czech Tourism. [**příloha 4**]

Adresa turistického informačního centra:

Malé náměstí 1700
256 01 Benešov

Kontakt:

tel./fax: +420 317 726 004
e-mail: info@knihovna-benesov.cz
ic-benesov@posazavi.com

Provozní doba informačního centra:

Během letních prázdnin

Pondělí	9,00 – 12,00	13,00 – 17,30
Úterý	9,00 – 12,00	13,00 – 17,30
Středa	9,00 – 12,00	13,00 – 17,30
Čtvrtek	9,00 – 12,00	13,00 – 17,30
Pátek	9,00 – 12,00	13,00 – 17,30
Sobota	9,00 – 13,00	
Neděle	Zavřeno	

Mimo letních prázdnin

Pondělí	8,00 – 17,00
Úterý	8,00 – 17,00
Středa	8,00 – 17,00
Čtvrtek	8,00 – 17,00
Pátek	8,00 – 17,00
Sobota	Zavřeno
Neděle	Zavřeno

V současné době turistické informační centrum zvažuje možnost prodloužení provozní doby v hlavní sezóně, to znamená zejména během letních prázdnin. Infocentrum by mělo být v provozu denně do 19,00 hodin, a to i během víkendů. Mimo provozní dobu je veřejnosti k dispozici infobox s dotykovou obrazovkou, s možností volby ze třech jazyků.

Turistické informační centrum má v současnosti dva pracovníky, jedná se o kvalifikované zaměstnance, kteří jsou schopni dobře komunikovat s návštěvníky a poskytnout potřebné informace.

Informační centrum nemá zřízené vlastní internetové stránky, na stránkách městské knihovny (www.knihovna-benesov.cz) lze najít odkaz na informační centrum, kde lze zjistit jeho provozní dobu a seznámit se s poskytovanými službami. Další odkaz lze najít na stránkách Obecně prospěšné společnosti Posázaví (www.posazavi.cz), kde se nachází informace o všech informačních centrech v regionu.

8.1 Nabízené služby

Informační centrum návštěvníkům poskytuje informace o možnostech ubytování, stravování, o kulturních památkách v Benešově a okolí, sportovních a kulturních akcích. S kulturními akcemi rovněž souvisí možnost nákupu vstupenek na akce pořádané Městským kulturním střediskem Benešov. Velmi využívaným produktem jsou tištěné propagační materiály pro turisty s popisem mnoha atraktivit na Benešovsku, ať už se jedná o historické nebo přírodní zajímavosti, a turistických pěších tras i cyklotras. Některé

z těchto materiálů jsou volně k dispozici, zejména prospekty s popisem hradů a zámků. Mimo ně turistické informační centrum nabízí také prodej knižních publikací pojednávajících o regionu, o jeho historii a současnosti, dále publikace o kulturních a přírodních památkách, či o fauně a floře vyskytující se na Benešovsku, mapy, pohlednice a některá periodika.

Dalšími nabízenými službami jsou informace týkající se využití volného času – například tipy na výlet v regionu nebo po celé České republice.

Pro stálé obyvatele informační centrum nabízí možnost využít databázi obcí a směrovacích čísel, k dispozici jsou vyhlášky Městského úřadu Benešov, databáze firem sídlících v Benešově a informace o činnosti státní správy a samosprávy (přehled jednotlivých odborů a referátů), přehled vysokých škol v České republice, jejich oborů a specializací. Dále infocentrum poskytuje základní informace pro neziskový sektor na Benešovsku, jedná se zejména o občanská sdružení, kluby, spolky, obecně prospěšné organizace.

Turistické informační centrum v Benešově je také kontaktním místem pro prodej turistických známek (Benešov, Konopiště) a pro rodinnou hru Družina knížete Václava.

8.2 Poptávka po produktech

Třemi nejčastěji požadovanými službami jsou informace o památkách, o možnostech ubytování a zjišťování spojů.

Na památky se nejčastěji dotazují návštěvníci z jiných regionů, největší zájem je tradičně o zámek Konopiště, který je nejvýznamnější historickou stavbou na Benešovsku, o jeho historii, dopravní dostupnost a otevírací dobu. Následuje poptávka po informacích o zámku Jemniště, hradu Český Šternberk a sakrálních památkách v okolí Benešova. S těmito atraktivitami souvisí často dotazy týkající se cyklostezek, protože velké množství osob tyto výlety absolvuje na kole, nákupy cyklistických map, dále pohlednic a propagačních materiálů.

Turistické informační centrum sice přímo nezajišťuje ubytování, ale poskytuje informace o dostupných ubytovacích zařízeních, ať už v hotelích, penzionech nebo v soukromí. Existuje zde ale možnost zajištění ubytování pro skupiny po předchozí domluvě a specifikaci požadovaných podmínek.

Zjišťování spojů je využíváno přibližně ve stejné míře stálými obyvateli i návštěvníky města. Dotazy návštěvníků převažují zejména v letní sezóně, obyvatelé se ptají nejčastěji při změnách jízdních řádů.

V menší míře jsou využívány další produkty turistického informačního centra, jako nákup vstupenek na akce pořádané Městským kulturním střediskem.

Největší návštěvnost turistické informační centrum Benešov zaznamenává v letních měsících, kdy do regionu přijíždí nejvíce návštěvníků. [**příloha 7**]

9 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dotazníkové šetření je součástí marketingového výzkumu. Ten spočívá ve sběru, analýze a interpretaci získaných informací o zkoumané oblasti. Sběr informací a jejich následná analýza má řadu podob, z nichž každá charakter informací podmiňuje a dokresluje. Odlišnosti jednotlivých druhů výzkumu jsou dány

- charakterem otázek, které jsou kladeny,
- délkou sledování subjektů (jednorázový či longitudinální výzkum),
- horizontem cíle výzkumu (operativní nebo prognostický),
- komoditou (podmiňuje nasazený metodický aparát),
- cílovou skupinou,
- charakterem zkoumaného problému (kvantitativní či kvalitativní analýza),
- dostupností podkladových údajů.

Důsledkem bývá různá technika sběru informací (využití existujících dat, dotazování apod.). [**3**]

Marketingový výzkum se člení na dvě základní fáze, a to na přípravu projektu, kdy by měl být definován cíl výzkumu, metodický postup, časový harmonogram apod., a na vlastní realizací výzkumu.

Podklady, ze kterých marketingový výzkum čerpá, lze rozdělit na podklady primární a sekundární, které se liší důvodem svého vzniku. Primární podklady se shromažďují a zpracovávají k danému cíli a úkolu, na jejich základě lze nalézt odpovědi na stávající otázky. Sekundární podklady byly původně sebrány, eventuelně zpracovány za jiným účelem, s jiným cílem, než ke kterému je zpracováváme v daném výzkumu. Jejich výhodou obvykle je, že existují a jsou ve většině případů levnější než primární sběr materiálu. [**3**]

Pro potřeby této práce byla využita zejména primární data, získaná osobním dotazováním. Dotazování probíhalo ústní formou, přičemž odpovědi byly zaznamenávány do tištěného dotazníku. [**příloha 2**] Výhodou byla poměrně vysoká návratnost vyplněných dotazníků a možnost případného upřesnění a vysvětlení dané otázky respondentům, nevýhodou se však ukázala značná neochota návštěvníků zúčastnit se tohoto výzkumu.

Otázky v dotazníku byly otevřené i uzavřené. Otevřené otázky nenabízejí žádnou variantu odpovědi, dotazovaný odpovídá podle vlastního uvážení, nevýhodou této formy otázek je jejich obtížnější zpracování. Uzavřené otázky nabízejí varianty odpovědí, dotazovaný určitou z nich vybere. [**3**] Pokud možné odpovědi nepokrývají všechny možnosti, je nabídnuta varianta „něco jiného“, „nevím“ apod.

Ze sekundárních podkladů byla využita například data získaná Českým statistickým úřadem a publikace, které se váží k danému tématu.

Dotazníkové šetření probíhalo v roce 2006, zejména v červenci a srpnu, kdy do regionu přijíždí nejvíce návštěvníků, a to v různých částech Benešovska, například v okolí zámku Konopiště, v Benešově a v Mrači při příležitosti konání historických slavností na místní tvrzi. Celkem dotazník vyplnilo 140 osob, 8 dotazníků však bylo vyplněno špatně, proto je bylo nutno vyřadit. Platných dotazníků tedy bylo 132.

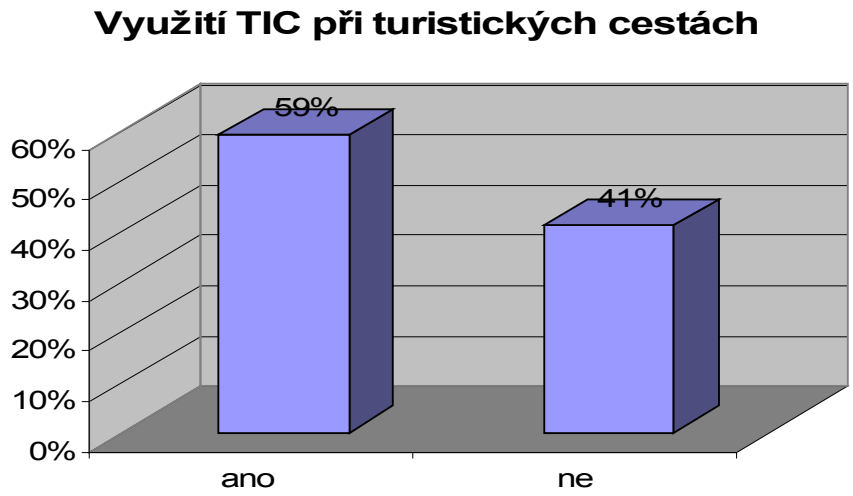
Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, zda návštěvníci regionu při svých cestách využívají služeb turistických informačních center a dále zjistit jejich spokojenost s nabídkou turistického informačního centra v Benešově a službami poskytovanými návštěvníkům v rámci celého regionu. Dotazníkové šetření by také mělo nastínit, jací návštěvníci do regionu nejčastěji přicházejí.

9.1 Vyhodnocení dotazníků

Otázka č. 1: **Využíváte při svých turistických cestách služeb turistických informačních center?**

Jednalo se o otázku uzavřenou, s možností výběru mezi dvěma variantami.

Graf č. 1:



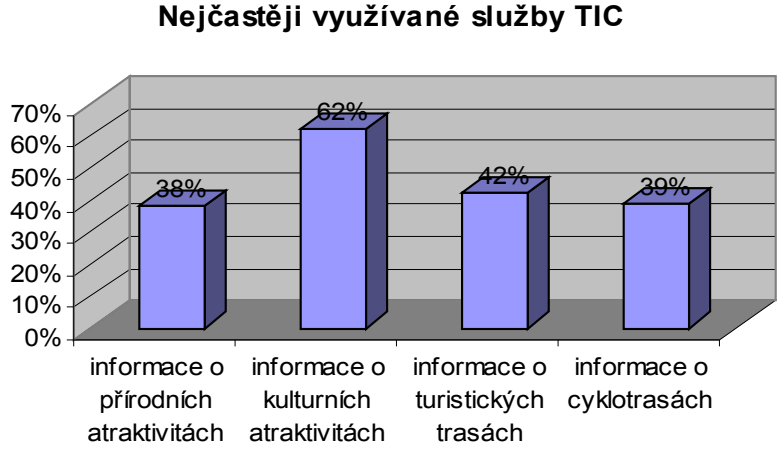
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Z grafu č. 1 vyplývá, že 59 % dotázaných při svých turistických cestách využívá služeb turistických informačních center (TIC). Jako důvod uvádějí většinou rychlé získání přehledu o regionu a atraktivitách, které lze navštívit.

Otázka č. 2: Které služby turistického informačního centra využíváte nejčastěji?

Otázka č. 2 byla položena pouze respondentům, kteří odpověděli kladně na otázku č. 1. Dotazovaní měli jmenovat tři služby turistického informačního centra, které využívají nejčastěji. Otázka byla otevřená, proto její vyhodnocení bylo poměrně náročné.

Graf č. 2



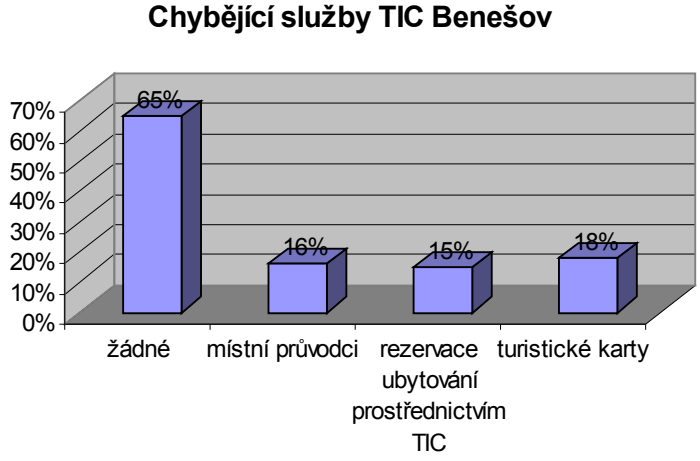
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Respondenti nejčastěji žádají informace o kulturních (62 %) a přírodních (38 %) atraktivitách v regionu. Dalšími požadovanými službami jsou informace o turistických trasách a cyklotrasách, o možnostech stravování a ubytování v regionu, dále v menší míře byl zmiňován zájem o nákup map a propagačních materiálů, případně upomínkových předmětů.

Otázka č. 3: Které služby v turistickém informačním centru Benešov postrádáte?

Třetí otázka byla opět otevřená, dotázaní měli jmenovat služby, které turistické informační centrum v Benešově neposkytuje a o kterých si návštěvníci myslí, že by je při svých turistických cestách využili.

Graf č. 3



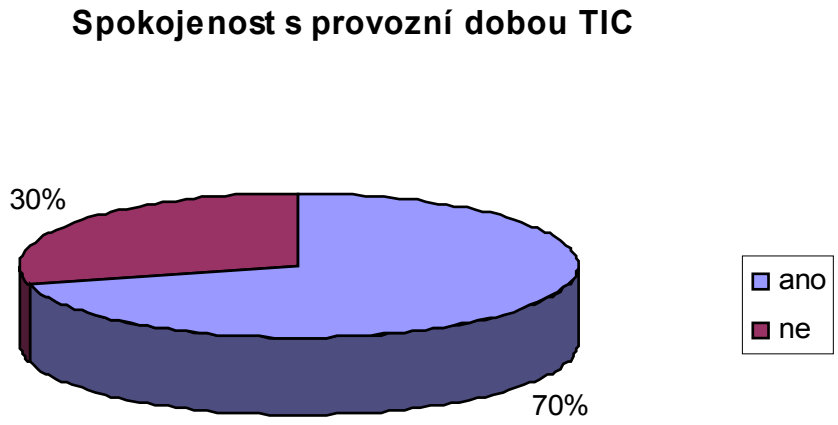
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Z tohoto grafu vyplývá, že návštěvníci turistického informačního centra v Benešově byli se službami vesměs spokojeni, 65 % dotázaných nepostrádá žádné služby. Někteří návštěvníci regionu by uvítali zabezpečení místních průvodců, možnost rezervace ubytování prostřednictvím turistického informačního centra či zavedení turistických karet, zejména kvůli vstupům do hradů, zámků a muzeí v regionu. Za další chybějící služby návštěvníci považují širší nabídku map a průvodců, tematicky zaměřené produkty, předprodej vstupenek (kromě vstupenek na akce pořádané Městským kulturním střediskem Benešov) a kontakty na půjčovny kol v regionu.

Otázka č. 4: Jste spokojeni s provozní dobou turistického informačního centra?

Otázka byla uzavřená, s možností výběru ze dvou odpovědí.

Graf č. 4



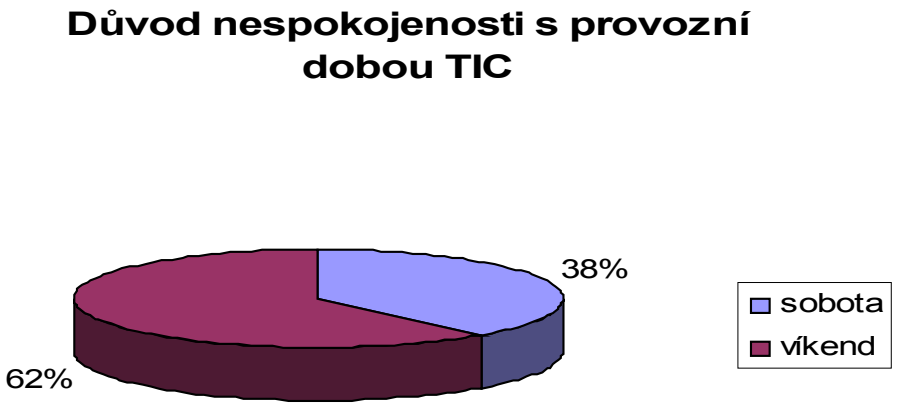
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Z odpovědí na tuto otázku je zřejmé, že většina návštěvníků je s provozní dobou turistického informačního centra spokojená a její změnu nepovažují za nutnou. Podle těchto návštěvníků je provozní doba zvolena vhodně zejména s ohledem na denní režim většiny lidí.

Otázka č. 5: Při odpovědi „NE“ uveďte důvod

Tato otázka byla položena pouze návštěvníkům, kteří na předchozí otázku odpověděli záporně. Jednalo se o otázku otevřenou, kdy měli dotázaní možnost vyjádřit své názory.

Graf č. 5



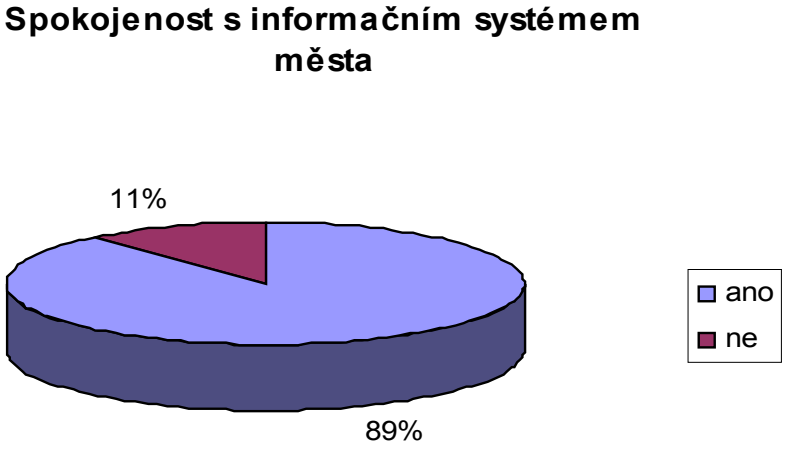
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Dotázaní uvedli jako důvod své nespokojenosti chybějící provozní dobu o víkendu, přičemž 62 % by uvítalo provozní dobu během celého víkendu, zbývajících 38 % by bylo spokojeno s provozní dobou pouze v sobotu. Důvodem je zejména to, že návštěvníci do regionu přijíždí zejména o víkendech a jiných volných dnech, v tuto dobu by turistické informační centrum využili.

Otázka č. 6: Jste spokojeni s informačním systémem ve městě a jeho okolí, případně se značením turistických tras a cyklotras?

Uzavřená otázka dávala respondentům možnost výběru ze dvou odpovědí.

Graf č. 6



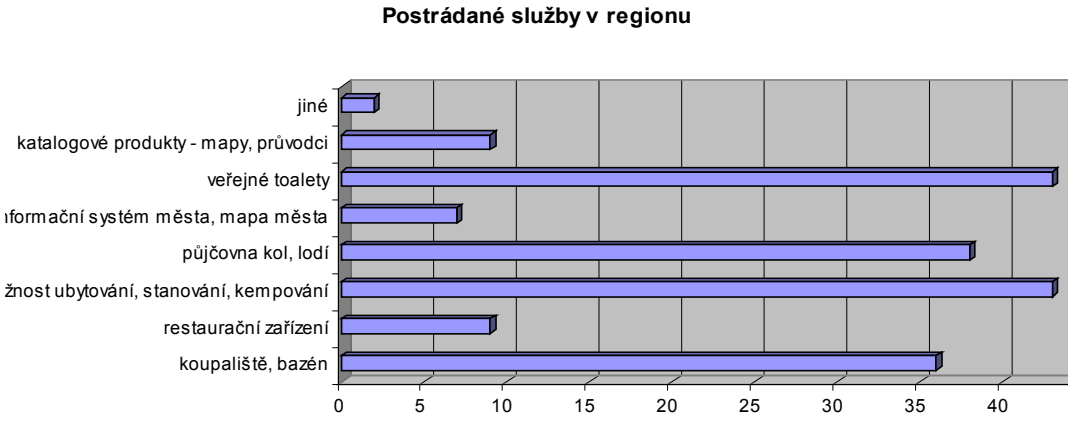
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Převážná většina návštěvníků (89 %) je spokojena s informačním systémem města i se značením turistických tras a cyklotras. Síť těchto tras je v regionu poměrně hustá a kvalitně značená. Pouhých 11 % dotázaných vidí důvod ke změně informačního systému a dalších druhů značení.

Otázka č. 7: Kterou turistickou službu v regionu postrádáte?

Jednalo se o uzavřenou otázku, dotazovaní měli na výběr 8 možností, bylo možno označit i více odpovědí.

Graf č. 7



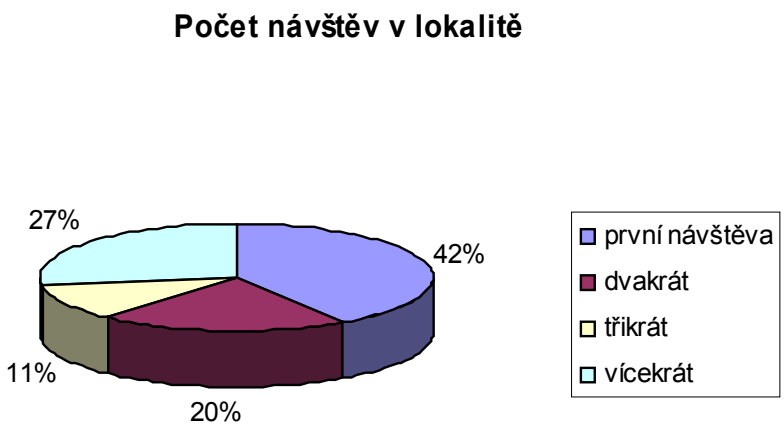
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Návštěvníci jako nejvíce postrádané služby v regionu označují širší možnost ubytování (43 %) a nedostatek veřejných toalet (43 %). Vzhledem k tomu, že Benešovsko má velmi dobré podmínky pro cyklistiku a vodáctví (řeka Sázava), značný počet dotázaných by uvítal půjčovny jízdních kol a lodí. Naopak nabídku stravovacích služeb, informační systém města a nabídku katalogových produktů návštěvníci regionu považují za dostatečnou.

Otázka č. 8: Jedná se o první návštěvu – pobyt v dané lokalitě?

Tato otázka byla opět uzavřená, tentokrát s možností výběru ze dvou odpovědí. V případě, že dotázaní odpověděli záporně, byla položena doplňující otázka, kolikrát lokalitu navštívili.

Graf č. 8



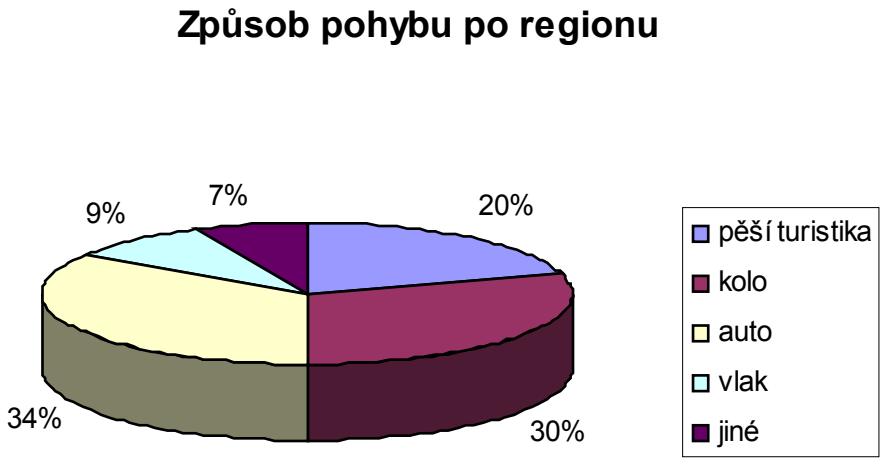
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Z grafu je zřejmé, že většina návštěvníků se do regionu několikrát vrací, 42 % procent dotázaných navštívilo Benešovsko poprvé. Důvodem pro opakovanou návštěvu může být zejména zachovalá příroda v okolí Benešova, značný počet turistických atraktivit, dobrá dopravní dostupnost a vyhovující služby. S tím souvisí také možnost provozování sportovních aktivit, region má výborné podmínky zejména pro pěší turistiku, cyklistiku a vodáctví.

Otázka č. 9: Jakým způsobem se převážně pohybujete po regionu?

Respondenti měli v této uzavřené otázce na výběr z pěti možných odpovědí.

Graf č. 9

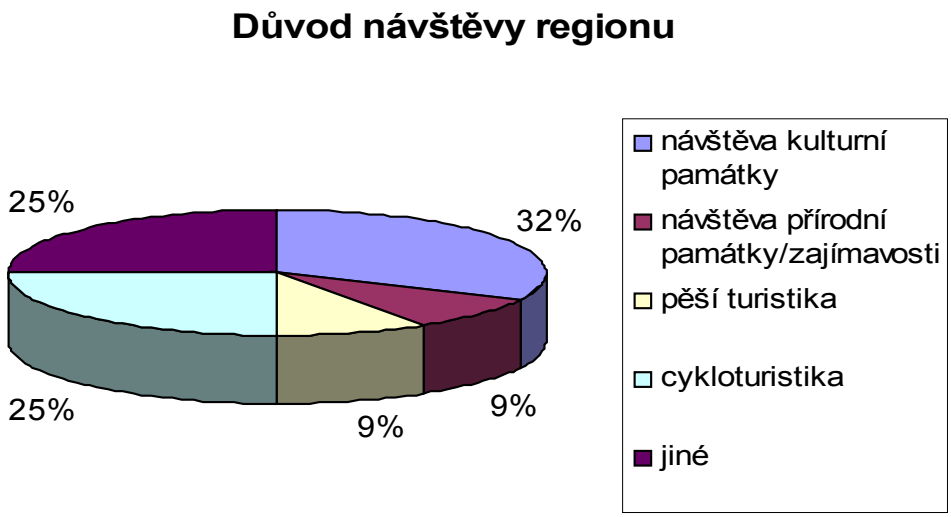


Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Na způsobu pohybu návštěvníků po regionu má největší podíl automobilová doprava, kterou využívá 34 % návštěvníků. Důvodem je dobrá dopravní dostupnost, regionem prochází významné komunikace, jako například dálnice D1 spojující Prahu a Brno a silnice I. třídy E55. Dalším důvodem pro využití automobilu je pro mnoho návštěvníků pohodlí a rychlost, návštěvníci také nejsou vázáni jízdními řády jako při využití hromadné dopravy. Třetina dotázaných preferuje cyklistiku, zatímco 20 % návštěvníků využívá možnosti pěší turistiky. Menší podíl získalo využití železniční dopravy a jiné dopravní prostředky, zejména motocykly.

Otázka č. 10: Hlavním důvodem Vaší návštěvy regionu je:

Graf č. 10

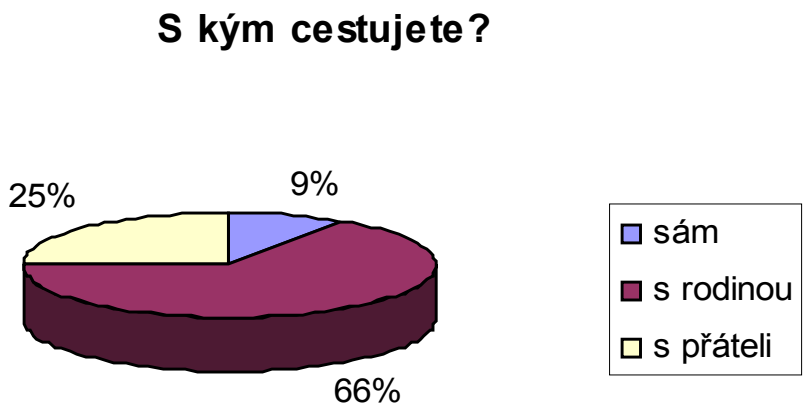


Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nejvíce návštěvníků přilákala do regionu možnost návštěvy kulturní památky, nejčastěji to byly zámky a hrady. Pro čtvrtinu dotázaných byla hlavním důvodem návštěvy cykloturistika, pro kterou jsou v regionu dobré podmínky, stejný podíl pak získala možnost „jiné“, kde návštěvníci nejčastěji uváděli návštěvu u známých a příbuzných, historické slavnosti v Mrači nebo například odpočinek v přírodě. V menší míře byl vyjadřován zájem o návštěvu přírodní památky nebo zajímavosti a pěší turistiku. Přestože ji provozuje značná část návštěvníků, nebývá hlavním důvodem pro návštěvu lokality, je spojena spíše s návštěvou turistických atraktivit.

Otázka č. 11: Cestujete sám, s rodinou, s přáteli?

Graf č. 11



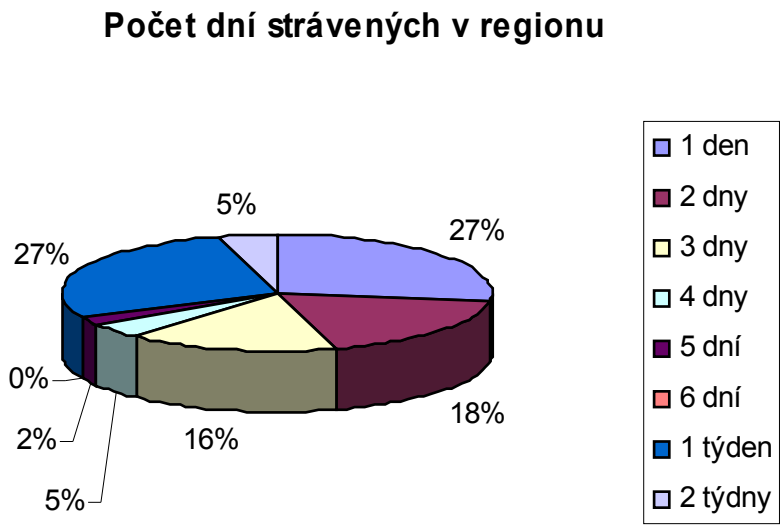
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Z grafu je patrné, že návštěvníci cestují převážně se svou rodinou, tuto možnost zvolilo 66 % dotázaných. Region nabízí možnost trávení dovolených v klidném prostředí, což oceňují zejména rodiče s malými dětmi. Časté jsou cesty s přáteli, v menší míře potom návštěvníci cestují sami.

Otázka č. 12: Délka pobytu ve městě (nebo jeho okolí)

Tato otázka byla opět uzavřená, návštěvníci vybírali jednu z osmi variant odpovědí. Cílem otázky bylo zjistit, po jak dlouhou dobu se návštěvníci v Benešově nebo jeho okolí zdržují.

Graf č. 12



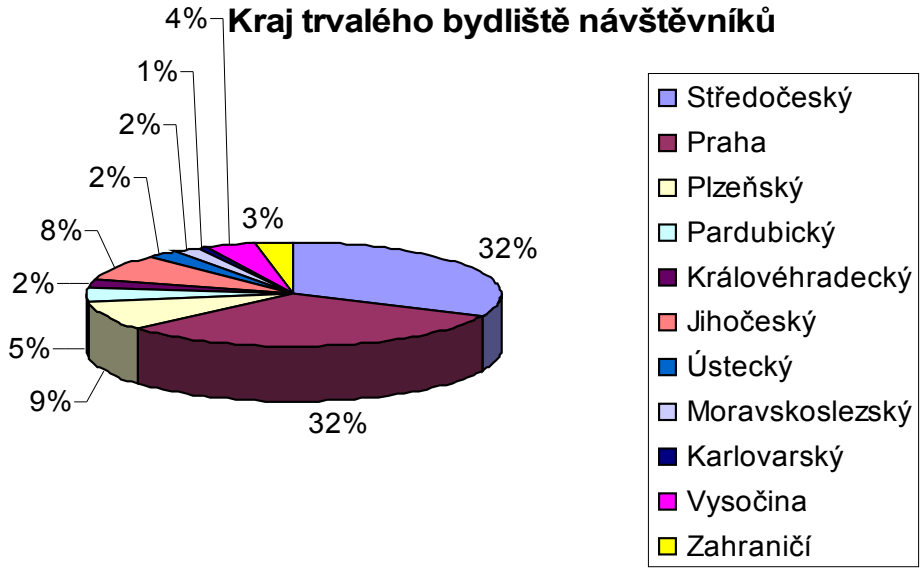
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Návštěvníci preferují spíše kratší dobu pobytu v lokalitě, což je dáno zejména tím, že většina jich přijíždí ze Středočeského kraje nebo z Prahy, tudíž se region stává cílem pro jednodenní výlety, případně značná část návštěvníků tráví víkendy u příbuzných a známých, nebo na vlastních chatách a chalupách. Pokud zvolí delší dobu pobytu, jedná se zpravidla o týdenní pobyty. V době dotazníkového šetření více než čtvrtina dotázaných v regionu pobývala pouze jeden den, stejný podíl tvořili respondenti, kteří zde trávili týdenní dovolenou. Značné zastoupení měly pobyty dvou a třídenní, naopak minimum návštěvníků se v regionu zdrží čtyři nebo pět dní, případně dva týdny. Šestidenní pobyt neabsolvoval nikdo z dotázaných.

Otázka č. 13: V jakém kraji je Vaše trvalé bydliště?

Tato uzavřená otázka byla směrována na zjištění údajů o tom, odkud návštěvníci do regionu nejčastěji přijíždějí.

Graf č. 13

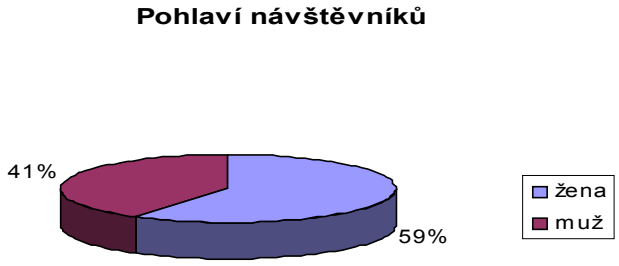


Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Jednoznačně největší podíl mají na příjezdech návštěvníci ze Středočeského kraje a z Prahy, více než 60 % dotázaných přijelo z těchto dvou krajů. Vliv na to má bezesporu malá vzdálenost a dobrá dopravní dostupnost. K dopravě do regionu lze využít jak automobilovou, tak železniční a autobusovou dopravu, což je pro mnohé návštěvníky velkým kladem. Další návštěvníci přijíždějí z Jihočeského a Plzeňského kraje, méně zastoupeny jsou kraje jako Pardubický, Královéhradecký, Ústecký, Moravskoslezský, Karlovarský a Vysočina. Mezi dotázanými byli i návštěvníci ze zahraničí, a to z Německa a Nizozemí. Z krajů, které nejsou v grafu uvedeny, v době dotazníkového šetření nepřijel nikdo.

Otázka č. 14: Pohlaví

Graf č. 14



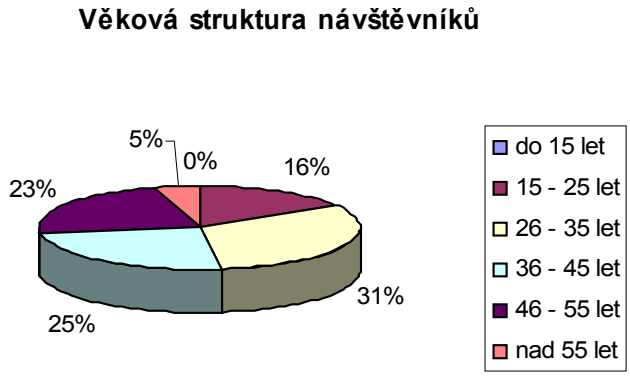
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Podíl obou pohlaví při návštěvách regionu byl poměrně vyrovnaný, přesto mírně převažovaly ženy (59 %).

Otázka č. 15: Věková skupina

Opět se jednalo o uzavřenou otázku, tentokrát byly možnosti odpovědí rozděleny do šesti kategorií.

Graf č. 15



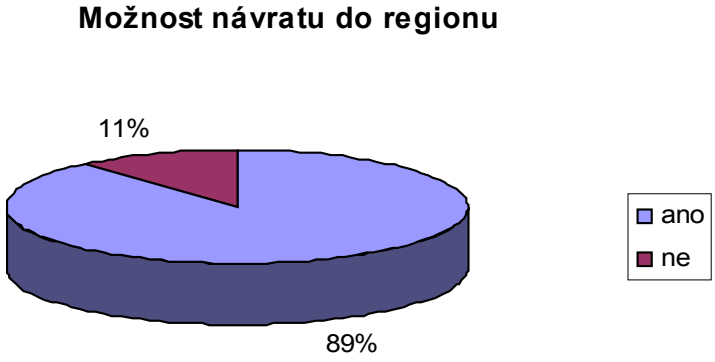
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Z grafu vyplývá, že oblast je navštěvována především mladšími lidmi, nejpočetnější skupinou respondentů byli mladí lidé ve věku 26 – 35 let (31 %), kteří

do regionu míří převážně za sportovními aktivitami. Následovaly věkové skupiny 36 – 45 let (25 %) a 46 – 55 let. Menší podíl tvořili návštěvníci ve věku od 15 do 26 let a nad 55 let, mezi respondenty nebyl nikdo mladší 15 let.

Otázka č. 16: Uvažujete o budoucím návratu do našeho města nebo regionu?

Graf č. 16



Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Převážná většina dotázaných odpověděla, že uvažuje o budoucím návratu do regionu či města. Pouze 11 % respondentů se do regionu vracet nehodlá. Záporně odpovídali též zahraniční návštěvníci, a to proto, že upřednostňují možnost poznání více zemí a krajů před návraty do místa, které již jednou navštívili.

9.2 Výsledky dotazníkového šetření

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že návštěvníci při svých cestách často využívají služeb turistických informačních center, kde žádají především informace o turistických atraktivitách v dané oblasti, o možnostech ubytování a stravování, případně informace o turistických trasách a cyklotrasách. V benešovském informačním centru považují nabídku služeb za dostatečnou, někteří však postrádají zabezpečení místních průvodců, případně možnost rezervace ubytování prostřednictvím turistického informačního centra. Spokojeni jsou převážně i s provozní dobou. Její změnu považuje za žádoucí přibližně čtvrtina dotázaných. Důvodem jejich nespokojenosti je chybějící

provozní doba během víkendu, kdy do regionu přijíždí velký počet návštěvníků a tuto rozšířenou provozní dobu by využili.

Spokojenost převažuje i s informačním systémem města a značením turistických tras a cyklotras v regionu. Za chybějící služby návštěvníci označují širší možnost ubytování, a to zejména v kempech, dále nedostatek veřejných toalet a chybějící půjčovny jízdních kol a lodí.

Benešovsko navštěvují převážně mladší lidé, nejčastěji ve věkovém rozmezí od 26 do 45 let. Necelá polovina dotázaných do lokality přijela poprvé, většinou se svou rodinou nebo přáteli. Respondenti se však do regionu vrací, nebo o budoucím návratu alespoň uvažují. Mezi návštěvníky mírně převažují ženy. Hlavním důvodem pro příjezd do regionu je návštěva kulturní nebo přírodní památky, cykloturistika a pěší turistika. S tím souvisí i způsob, jak se návštěvníci po regionu pohybují, více než třetina využívá k cestám osobní automobil, třetina preferuje jízdní kolo. Další variantou je pěší turistika, případně využití železniční dopravy. Délka pobytu v oblasti je nejčastěji jeden až tři dny, někteří návštěvníci zde zůstávají týden, a to zejména v letních měsících. Nejčastěji návštěvníci přijíždí ze Středočeského kraje, z Prahy a z Jihočeského kraje.

10 NÁVRH NOVÉHO PRODUKTU NA ZÁKLADĚ ANALÝZY NABÍDKY A POPTÁVKY

Produktem cestovního ruchu rozumíme vše, co je nabízeno na trhu cestovního ruchu a uspokojuje potřeby návštěvníků. Produkt cestovního ruchu ovlivňuje nabídka cílového místa (primární nabídka) a podniky a instituce cestovního ruchu (sekundární nabídka).

Z údajů zjištěných vlastním dotazníkovým šetřením a z informací poskytnutých pracovníky turistického informačního centra v Benešově vyplynulo, že značná část návštěvníků jako svou oblíbenou sportovní aktivitu uvádí cyklistiku, přičemž jízdní kolo často využívá také jako prostředek pro pohyb po regionu. Zároveň si návštěvníci přejí poznat kulturní a přírodní zajímavosti a strávit volný čas v přírodě.

Turistické informační centrum v současné době nemá zpracovaný žádný ucelený produkt, proto se jako vhodné ukázalo vytvoření okruhu, který umožní návštěvu památek návštěvníky často opomíjených, nejčastěji z důvodu neznalosti regionu a místních turistických atraktivit. Jedná se o sakrální památky, tzn. kostely a kapličky, trasa ale povede také kolem dalších historických objektů, které je možno navštívit. Bohužel tyto památky nemají pravidelnou otevírací dobu, některé (např. zříceniny) jsou přístupné volně, u kostelů se z velké části nabízí pouze prohlídka exteriérů.

Produkt je zaměřen na sportovně založené jedince všech věkových kategorií. Méně zdatní cyklisté nebo rodiny s dětmi mají možnost absolvovat pouze část trasy a z železniční stanice Mrač, Čerčany, nebo Čtyřkoly se dopravit zpět do Benešova vlakem. Na trase Praha – Benešov jezdí osobní vlaky s rozšířenou přepravou jízdních kol. Okruh vede po již vytvořených cyklistických trasách, pro cyklisty, kteří region neznají, je vhodné zakoupit si v turistickém informačním centru cyklistickou mapu. Trasu lze vzhledem k její délce (50 km) doporučit jako celodenní výlet.

Tato trasa by mohla pomoci návštěvníkům při orientaci v regionu, zejména tím, že upozorní na některé turistické atraktivity a na jejich dostupnost.

Produkt bude propagován turistickým informačním centrem v Benešově, a to ve formě brožury, případně letáku. Vzhledem k tomu, že se jedná o jednodenní výlet, není zajišťováno ubytování a stravování, nelze stanovit cenu produktu.

Název produktu: **Významné sakrální památky Benešovska**

Trasa: Benešov – Bedrč – Žíňany – Mrač – Poříčí nad Sázavou – Čerčany – Lštění – Čtyřkoly – Pyšely – Nespeky – Zbořený Kostelec – Týnec nad Sázavou – Krusičany – Úročnice – Václavce – Kožlí – Chvojen – Konopiště – Benešov

Délka trasy: 50 km

Možnosti stravování a občerstvení: Možnosti stravování nebo občerstvení se cyklistům nabízí téměř v každém sídle, kterým trasa prochází. Přibližně dvacet restaurací a občerstvení lze využít v Benešově (např. Bedrock, U Zlaté hvězdy, Pizzerie Corona Club, Radniční sklípek, U Kovářů, Švejkova restaurace U Zimů, Pizza do krabice apod.) Teplou i studenou kuchyni nabízí také například pohostinství v Mrači, restaurace Na Homolce a Na Růžku v Poříčí nad Sázavou, pohostinství ve Čtyřkolech, hotel Lauřím a Stará Hospoda v Nespekách, dále také Pizzerie Nad řekou v Týnci nad Sázavou, Stará a Nová Myslivna na Konopišti. Nápoje a potraviny lze nakoupit také v místních obchodech nebo kioscích.

Významná místa na trase:

Benešov

- výchozí bod trasy
- centrum regionu s dobrou dopravní dostupností
- příjezd je možný osobním automobilem, autobusem nebo vlakem
- možnost využití služeb turistického informačního centra

Kostel sv. Anny

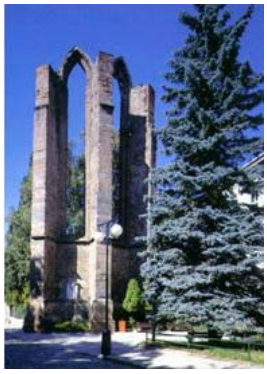


Barokní kostel sv. Anny pochází z 18. století se nachází v centru města, na Masarykově náměstí a patří k dominantám Benešova. Zajímavostí jsou sluneční hodiny v Rajském dvoře. V těsné blízkosti se nachází budova piaristické koleje. Interiéry kostela nejsou mimo konání mší a kulturních akcí běžně přístupné.

Kostel sv. Mikuláše

Kostel sv. Mikuláše pochází ze 13. století, ve své historii byl dvakrát přestavěn (1420, 1648), a to vždy po požáru. V interiéru se dochovala cenná barokní výzdoba - sochy M. B. Brauna a nástěnné malby I. Raaba. Zajímavostí je zvonice s gotickým zvonem od mistra Rudgera z roku 1322, který patří k nejstarším v Čechách.

Pozůstatek minoritského kláštera



Z minoritského kláštera se do dnešní doby dochovaly pouze zbytky, konkrétně dva oblouky. Klášter s monumentálním chrámem byl vystavěn ve 14. století, v roce 1420 za husitských válek byl vypálen, nedošlo však k jeho úplnému zničení. Klášterní prostory byly nadále ničeny povětrnostními vlivy, v roce 1648 byl klášter opětovně vypálen Švédy, kteří zkázu stavby dokončili. Klášter již nebyl nikdy obnoven.

Mrač

- příjezd: po cyklotrase č. 0064 (přes Bedrč, Žíňany), odbočit na silnici III. třídy č. 1091 do Mrače, nebo po zpevněné cestě z Bedrče podél Benešovského potoka (vhodné pro méně fyzicky zdatné cyklisty, rovina)
- vzdálenost Benešov – Mrač 11 km
- možnost návratu do Benešova vlakem
- možnost prohlídky středověké tvrze

Kaplička u lomu

Tato sakrální stavba pochází z roku 1885 a podnět k jejímu postavení dal tehdejší majitel Konopiště, František Eugen Lobkovic. Kaplička je zasvěcena sv. Marii Lurdské, která měla chránit dělníky v lomu před úrazy. V roce 2000 prošla celkovou rekonstrukcí.

Zvonička



Na návsi si mohou návštěvníci prohlédnout sochy patronů obce, sv. Barbory a sv. Jana Nepomuckého. Tyto sochy byly umístěny vedle již stojící zvoničky v roce 1881, pro svůj špatný technický stav byly roku 1958 odstraněny. Jejich podstavce pak posloužily jako stavební materiál ke vchodové zdi jednoho z místních domů. V roce 2001 se obě sochy dočkaly umístění na nové podstavce a svého znovuvysvěcení.

Poříčí nad Sázavou

- příjezd: z Mrače po silnici č. 109 (2 km)
- vzdálenost Benešov - Poříčí nad Sázavou 13 km

Kostel sv. Petra a Pavla



Kostel sv. Petra a Pavla pochází z přelomu 11. a 12. století, obnoven v roce 1677. Jedná se o nejstarší a nejvýznamnější románskou památku v regionu. Kostel je jednolodní, obdélný s apsidou. Ve věži se nachází 32 úzkých sdružených oken. Na severní straně lze vidět původní vstupní portál, dnes zazděný. Kostel obklopuje hřbitov, na který už se však v současnosti nepohřbívá.

Kostel sv. Havla

Kostel byl postaven ve 13. století v románském slohu, v 16. století byl vypálen kozáky a následně obnoven v barokním slohu. Uvnitř kostela je nejzajímavější podzemní krypta, dříve nazývaná kaplí sv. Václava, která patří ke třem nejstarším památkám tohoto typu v republice. U zdi kolem kostela a hřbitova byla postavena již v roce 1680 škola, původně dřevěná, po povodni v roce 1757 ji nahradila zděná, jednopatrová budova. V těsné blízkosti kostela je starý hřbitov, v současné době se uvažuje o jeho úpravě na park.

Lštění

- příjezd: z Poříčí do Čerčan po cyklotrase č. 19 (3 km), následně směr Lštění, Čtyřkoly (2 km)
- vzdálenost Benešov – Lštění 17 km
- z Čerčan možnost zkrácení trasy – za železničním viaduktem po cyklotrase č. 0064 zpět do Benešova, případně lze využít vlakové spoje z nádraží Čerčany, případně dále Čtyřkoly
- na Hradiště se ze Lštění dostat po vyznačené cestě – nezpevněná, kamenitá, proto je nutno kola vyvést nebo zanechat ve Lštění

Hradiště



Místo je zajímavé zejména svou historií, od 9. století zde bylo slovanské hradiště Lščen (či Leščen), které se v 11. století stalo sídlem přemyslovské hradní správy. Do dnešní doby se dochoval pouze kostel sv. Klimenta, původně románský, později byl přestavěn do barokní podoby. Kromě zajímavé architektury kostela místo nabízí široký rozhled do posázavské krajiny.

Týnec nad Sázavou

- příjezd: Lštění – Čtyřkoly – Pyšely (odtud po cyklotrase č. 30) – Nespeky (odtud po cyklotrase č. 19) – Zbořený Kostelec – Týnec nad Sázavou
- vzdálenost Benešov – Týnec nad Sázavou 31,5 km
- možnost využití služeb turistického informačního centra
- město je známé výrobou motocyklů značky Jawa

Románská rotunda

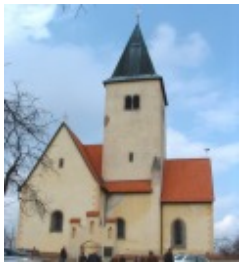
Dominantou historického jádra města je kamenná románská rotunda, ke které patřil sídelní objekt odkrytý při výzkumu v roce 1969, pocházející z 11. století, na jehož místě později vznikl kamenný románský palác (přelom 12. a 13. století). Později byla přistavěna

ještě obranná hranolová věž, připojená k rotundě, která se dochovala dodnes. V hradním areálu je zpřístupněna expozice dokumentující výrobu kameniny v Týnci. Jižně od hradu na starém hřbitově stojí původně gotický kostel sv. Šimona a Judy ze 14. století, později upravený v barokním stylu

Chvojen

- příjezd: po cyklotrase č. 063
- vzdálenost Benešov – Chvojen 45 km

Kostel sv. Filipa a Jakuba



Kostel pochází ze 13. století, později byl dvakrát přestavován, dnešní podobu získal v roce 1904. Vzhledem k jeho silným zdem se lze domnívat, že v minulosti plnil i obrannou funkci. Vnitřní výzdoba zaujme malbami na zdech, na kterých je znázorněna například korunovace Madony nebo zobrazení sluneční soustavy očima lidí ve 14. století. Pro návštěvníky je atraktivní možnost výstupu na věž, ze které se nabízí velmi dobrý rozhled do okolí (po předchozí domluvě).

Konopiště

- příjezd po cyklotrase č. 063
- vzdálenost Benešov – Konopiště 48,5 km
- Národní kulturní památka

Křížová cesta s Kalvárií

Křížová cesta vznikla v 18. století jako připomínka povstání nevolníků na Konopišti v roce 1775. Poté, co se sedláci domáhali vstupu na zámek, bylo jich 7 zastřeleno, pohřbeni byli u nedalekého kostela Chvojen. Křížovou cestu nechala postavit hraběnka O´Kellyová jako projev lítosti nad smrtí svých poddaných.

Po cyklotrase č. 064 návrat do Benešova.

Výškový profil vybraných cyklistických tras:

Cyklotrasa č. 0064: Čerčany – Benešov (Motel)

Obrázek 1: Výškový profil cyklotrasy 0064



Zdroj: www.posazavi.com

Cyklotrasa č. 0063: Benešov – Týnec nad Sázavou

Obrázek 2: Výškový profil cyklotrasy 0063



Zdroj: www.posazavi.com

Cílem nového produktu je zvýšení návštěvnosti regionu, zviditelnění výše zmíněných atraktivit a také přínos pro poskytovatele služeb v oblasti. Produkt je orientován na segment návštěvníků, kteří preferují aktivní způsob trávení volného času a poznávání.

11 ZÁVĚR

Cílem práce bylo analyzovat přírodní a společenské turistické cíle na Benešovsku, byl také proveden výzkum nabídky a poptávky produktů turistického informačního centra v Benešově a podle aktuální poptávky byl vytvořen nový produkt, okruh pro cyklisty, který umožňuje návštěvu významných sakrálních památek v regionu.

Region Benešovsko je turisticky poměrně oblíbený, přestože nepatří mezi nejnavštěvovanější oblasti v republice. Přínosem pro cestovní ruch v oblasti je bezesporu blízkost hlavního města Prahy, odkud přijíždí podstatná část návštěvníků. S blízkostí Prahy souvisí i skutečnost, že mnozí z návštěvníků do oblasti Benešovska nesměřují přímo, ale při cestě do hlavního města se v regionu zastaví a využijí možnost návštěvy některých atraktivit.

Právě turistické atraktivity jsou pro většinu návštěvníků impulsem k příjezdu. Nejčastěji se jedná o atraktivity kulturní, jako například zámek Konopiště, Jemniště, Vlašim, hrad Český Šternberk apod. Tyto památky přitahují návštěvníky z celé České republiky, ale často i ze zahraničí. Do povědomí veřejnosti se dostávají také zříceniny, zejména Zbořený Kostelec, a tvrz Mrač, zejména v důsledku konání akcí, převážně s historickou tematikou, kdy dochází k poměrně kvalitní propagaci v mediích, zejména v rádiích a novinách.

Své nezastupitelné místo mají v regionu přírodní atraktivity, které jsou spojeny převážně s aktivní turistikou. Ve značné míře je provozována cyklistika a pěší turistika, pro které má Benešovsko velmi dobré podmínky. Většina návštěvníků je spokojena se značením turistických tras a cyklotras, jak vyplynulo z dotazníkového šetření provedeného pro potřeby této práce. Nejznámějšími přírodními atraktivitami jsou Velký a Malý Blaník, řeka Sázava, která je využívána především v letních měsících vodáky, a Slapská přehrada, nabízející možnost rekreace u vody. Zajímavou lokalitou z hlediska ochrany přírody je Podhrázský rybník, a to zejména jako hnízdiště vzácných druhů ptáků.

Přestože regionem prochází železniční tratě, většina návštěvníků pro příjezd a pohyb po regionu využívá osobní automobil. Velkou oblibu má také cyklistika a pěší turistika.

Návštěvníci regionu ve značné míře využívají služeb turistického informačního centra v Benešově. Nejčastěji požadují informace o atraktivitách, které lze v regionu

navštívit, a to zejména o kulturních atraktivitách, o možnostech ubytování a stravování. Mnoho návštěvníků v turistickém informačním centru také nakupuje mapy, propagační materiály a publikace o regionu. Služby benešovského turistického informačního centra považují návštěvníci za dostatečné a jsou s nimi spokojeni. Pouze několik z nich by stálo o úpravu provozní doby, a to tak, aby bylo turistické informační centrum v provozu i během víkendu. V současné době turistické informační centrum nemá sestavený žádný ucelený produkt cestovního ruchu, ovšem jeho vytvoření by bylo vhodné. Dá se předpokládat, že by se návštěvníci do regionu častěji vraceli, případně s sebou přivedli i nové návštěvníky.

Nejvíce návštěvníků do regionu přijíždí v letních měsících, kdy provozují různé sportovní a rekreační aktivity, ke kterým patří například cyklistika, pěší turistika, prohlídka turistických atraktivit, trávení volného času v přírodě, procházky, koupání atd.

Na závěr je možno říci, že se potvrdily hypotézy zmíněné ve třetí kapitole, a to, že většina návštěvníků regionu přichází ze Středočeského kraje nebo z Prahy v rámci jednodenního výletu s rodinou, nejčastěji z důvodu návštěvy kulturní nebo přírodní atraktivity. Vyplynulo to zejména z dotazníkového šetření provedeného na území regionu Benešovsko.

12 SUMMARY

Main aim my final-year dissertation was to analyse natural and cultural places of interest of the Benešovsko area, to carry out the research of supply and demand of product of tourism in the Tourist Information Centre in Benešov and after it to make a new product of tourism according to actual demand.

The region of the Benešov District is quite popular among tourists, but it doesn´t belong among the most visited areas in the Czech republic.

The most of tourists come because of several tourist attractions. The most famous are cultural sights, for example the castle Konopiště, Jemniště, Český Šternberk etc. Tourists often visit natural places of interest, mainly the hills Velký and Malý Blaník, the river Sázava, the water dam Slapy and the lake called Podhrázský.

The visitor of the region is usually from Praha or from Middle Bohemia region. He comes with family for one-day trip. He usually arrives by car. The results were compiled on the basis of questionnaires.

The main branch of tourism in the region is active tourism. The visitors like hiking, biking, spending their leisure time in nature, visiting some places of interest, swimming etc. The region offers a lot of various opportunities for having a rest.

Tourist often use services of Tourist Information Centre in Benešov. They want to get information about tourist attraction, hiking and biking routes, about offer of accommodation in region. They are satisfied with services of Tourist Information Centre, but some visitors want the Information centre to be opened also during the weekends.

Very important for attracting visitors is crating of new product of tourism and publicity of the region.

13 POUŽITÁ LITERATURA

Knižní publikace:

1. ANDRLOVÁ, J.: *Region Benešov – města a obce*
2. *Benešovsko. Benešov*: vydalo muzeum okresu Benešov 1998
3. BOUČKOVÁ, J., a kol.: *Marketing.* 1 vydání. Praha: C. H. Beck 2003
4. ČECH, J.: *Malá encyklopedie cestovního ruchu*. Praha: Idea Servis 1998
5. DAVID, P., DOBROVOLNÁ, V., SOUKUP, V.: *Průvodce po Čechách, Moravě a Slezsku – Dolní Posázaví.* Praha: S & D 2004
6. FORET, M., FLORETOVÁ, V.: *Jak rozvíjet místní cestovní ruch.* Praha: Grada Publishing 2001
7. HESKOVÁ, M., a kol.: *Cestovní ruch*, Praha, Fortuna 2005
8. KOPP, J., *Úvod do regionálního výzkumu*, ZČU Plzeň 2001
9. MIRVALD, S.; DOKOUPIL, J.; KOPP, J.; MATUŠKOVÁ, A.; NOVOTNÁ, M.; *Geografie –Česká republika*. Praha: SPN pedagogické nakladatelství, a.s. 1998
10. ORIEŠKA, J.: *Technika služeb*. Praha: Idea Servis, konsorcium 1999
11. PÁSKOVÁ, M.; ZELENKA, J.: *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Ministerstvo pro místní rozvoj 2002
12. PETRÁŇ J. a kol.: *Benešovsko, Podblanicko*. Praha: Tisková, ediční a propagační služba místního hospodářství 1985
13. PLEVA, F., *Sázava milovaná*. Nová tiskárna Pelhřimov, s. r. o., 2005
14. PODHORSKÝ, V., VÁŇA, F.: *Ptáci rezervace Podhrázský rybník*. - Sb. vlast. prací z Podblanicka 8: 28 - 31. (1967)
15. ŠÍPEK, J.: *Úvod do geopsychologie*. Praha: ISV nakladatelství 2001
16. *Tématický atlas Středočeského kraje*. Praha: Kartografie Praha 2005
17. TYWONIAK, J.: *Historické památky okresu Benešov II*., Okresní archiv Benešov
18. ZELENKA, J.: *Metodický a faktografický průvodce cestovním ruchem*.

Webové stránky:

19. www.benesov-city.cz
20. www.blanicti-rytiri.cz
21. www.czso.cz
22. www.jemniste.cz
23. www.mestotynec.cz
24. www.nakole.cz
25. www.posazavi.com
26. www.raft.cz
27. www.trasovnik.cz
28. www.turistik.cz
29. www.zamek-konopiste.cz
30. www.zamky-hrady.cz

Ostatní zdroje:

31. Brožury vydané turistickým informačním centrem Benešov
32. Dotazníkové šetření
33. Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny.

14 PŘÍLOHY

Příloha 1 Mapa Benešovska

Příloha 2 Dotazník

Příloha 3 Významné hrady a zámky v regionu

Příloha 4 Znak turistického informačního centra

Příloha 5 Mapa cyklistických tras v okolí Benešova

Příloha 6 Mapa turistických tras v okolí Benešova

Příloha 7 Celková návštěvnost TIC Benešov (2006)

Příloha 1: Mapa Benešovska



Zdroj: www.trasovnik.cz

Příloha 2: Dotazník

Dotazníkové šetření turistického informačního centra v Benešově

Dobrý den, jmenuji se Andrea Jůzová a jsem studentkou 3 ročníku Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Tento výzkum je organizován pro potřeby závěrečné bakalářské práce studijního oboru Obchodní podnikání – specializace cestovní ruch. Cílem dotazování je zjistit zájem turistů o služby turistických informačních center. Závěry budou využity pro sestavení nové nabídky turistických produktů nabízených turistickými informačními centry (TIC) a pro návrh na zlepšení služeb turistům.

Děkuji za spolupráci a vyplnění dotazníku.

DOTAZNÍK PRO PŘÍMÉ DOTAZOVÁNÍ U TURISTŮ (NÁVŠTĚVNÍKŮ)

1. Využíváte při svých turistických cestách služeb turistických informačních center?

ANO *NE**

(č. 2 při odpovědi ANO)

2. Které služby turistického informačního centra využíváte nejčastěji (jmenujte 3 nejvíce využívané)

---

3. Které služby v turistickém informačním centru Benešov postrádáte?

---

4. Jste spokojeni s provozní dobou turistického informačního centra?

ANO *NE**

5. Při odpovědi NE uveďte důvod

---

6. Jste spokojeni s informačním systémem ve městě a jeho okolí, případně se značením turistických tras a cyklotras?

ANO *NE**

7. Kterou turistickou službu v regionu postrádáte? (možno zaškrtnout i více odpovědí)

- ☐ *koupaliště, bazén*
- ☐ *restaurační zařízení*
- ☐ *možnost ubytování, stanování, kampování*
- ☐ *půjčovna kol, lodí*
- ☐ *informační systém města, mapa města*
- ☐ *veřejné toalety*
- ☐ *katalogové produkty – mapy, průvodci,...*
- ☐ *jiné, uveďte jaké*

.....

8. Jedná se o první návštěvu – pobyt v dané lokalitě?

ANO *NE** *(2x, 3x, více krát)*

9. Jakým způsobem se převážně pohybujete po regionu?

☐ *pěší turistika*
☐ *na kole*
☐ *autem*
☐ *vlakem*
☐ *jinak, uveďte……*

10. Hlavním důvodem Vaší návštěvy regionu je:

☐ *návštěva kulturní památky*
☐ *návštěva přírodní památky nebo zajímavosti*
☐ *pěší turistika*
☐ *cykloturistika*
☐ *jiné – prosím, doplňte……*

11. Cestujete sám, s rodinou, s přáteli?

---

12. Délka pobytu ve městě (nebo jeho okolí): 1, 2, 3, 4, 5, 6 dnů, 1 týden, 2 týdny

---

13. V jakém kraji je Vaše trvalé bydliště?

---

14. Pohlaví:

☐ *žena*
☐ *muž*

15. Věková skupina

☐ *do 15ti let*
☐ *15 – 25 let*
☐ *26 – 35 let*
☐ *36 – 45 let*
☐ *46 – 55 let*
☐ *nad 55 let*

16. Uvažujete o budoucím návratu do našeho města nebo regionu?

*ANO NE**

---

* Nehodící se škrtněte

Děkuji za váš čas strávený při vyplňování tohoto dotazníku a přeji příjemně strávené dny v našem městě.

Příloha 3: Významné hrady a zámky v regionu

Obrázek 3: Zámek Konopiště



Zdroj: vlastní zdroj

Obrázek 4: Hrad Český Šternberk



Zdroj: www.zamky-hrady.cz

Obrázek 5: Zámek Jemniště



Zdroj: www.jemniste.cz

Obrázek 6: Zámek Vlašim



Zdroj: www.turistik.cz

Příloha 4: Znak turistického informačního centra

Obrázek 7: Oficiální značení turistických informačních center



Zdroj: www.posazavi.cz

Příloha 5: Mapa cyklistických tras v okolí Benešova

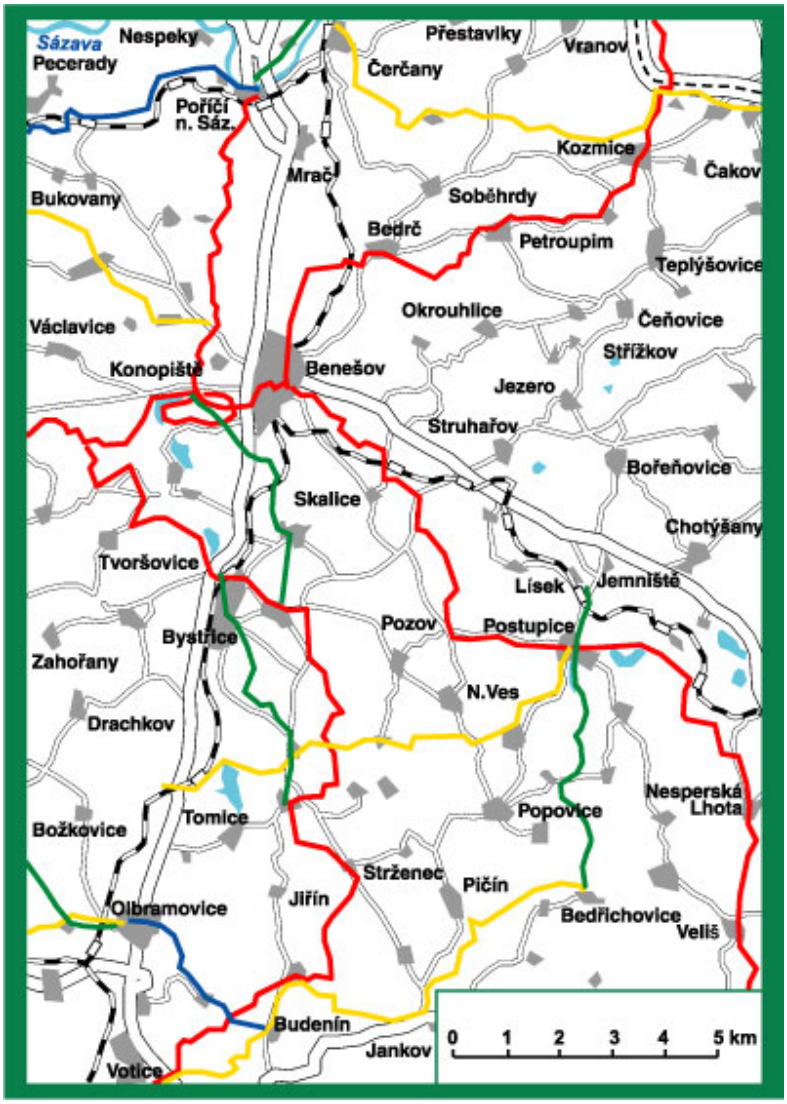
Obrázek 8: Mapa cyklistických tras v okolí Benešova



Zdroj: www.posazavi.com

Příloha 6: Mapa turistických tras v okolí Benešova

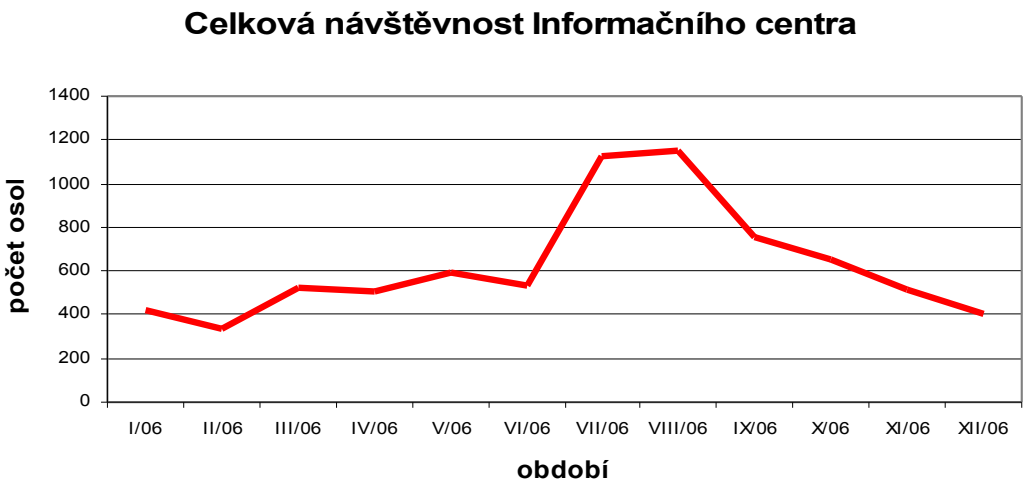
Obrázek 9: Mapa turistických tras v okolí Benešova



Zdroj: www.posazavi.com

Příloha 7: Celková návštěvnost Turistického informačního centra Benešov (2006)

Graf č. 17



Zdroj: www.posazavi.com